БЕХАТАРИИ ОЗУҚАВОРӢ ВА КАМБИЗОАТӢ
№4-2021

АГЕНТИИ ОМОРИ НАЗДИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Агентство по статистике при Президенте Республики Таджикистан

Ҳайати таҳририя:
Г.Ҳасанзода - Раиси ҳайати таҳририя,
Ш.Шокирзода - Муовини раиси ҳайати таҳририя,
Аъзоёни ҳайати таҳририя: Мирзоён Н., Давлатзода Қ., Қурбонов С., Ҷурабойзода З., Асматбекзода Ф., Қосимов Х., Мусаварзода С.М., Набизода А., Наҷмеддинова С., Сайпов С.

Масъулин:
- барои фаслҳои буллетен

Кишоварзӣ, омори табиат ва ҳифзи муҳити зист	Қосимов Х.	227-81-14
Савдо, фаъолияти иқтисодии хориҷӣ	Мусаварзода С.М.	227-82-66
Омори демографӣ, шуғли аҳолӣ	Набизода А.	221-49-91
Омори иҷтимоӣ	Азиззода И.	227-94-88
Маҷмӯи Маҳсулоти Дохилӣ, молия ва қарз	Наҷмеддинова С.	227-98-71
Омори нарх ва таърифа	Сайпов С.	227-94-89

- таҳияи ҳуҷҷати асосӣ, танзими фаслҳо, ороиши техникӣ ва дизайн	Раёсати ҷамъбасту таҳлили иқтисодӣ ва робитаҳои байналмилалӣ Ҷурабойзода З. тел.221-23-87 E-mail: stat@tojikiston.com
-барои нашри маҷмӯа	Сардори МД МКҲ -и Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷкистон Қурбонов С. тел. 227-96-09

Муқаддима

Мувофиқи Матритсаи комиссияи Аврупоии Ислоҳоти Сиёсати Меморандум дар бораи ҳамдигарфаҳмӣ оид ба Барномаи бехатарии озуқаворӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, бо мақсади таъмин намудани низоми иттилооти таъҷилӣ ва таҳлили вазъи бехатарии озуқаворӣ дар ҷумҳурӣ ва мӯътамадии маълумотҳо, огоҳонидани истифобарандагони маълумотҳои бехатарии озуқаворӣ, инчунин, дар бораи таҳия ва нашри буллетен ҳар семоҳа оид ба бехатарии озуқаворӣ қарор қабул карда шуда буд. Агентии омор аз соли 2005 ин ҷониб, оид ба бехатарии озуқаворӣ маводҳои таҳлилӣ пешниҳод менамояд. Ин буллетени таҳлилӣ дар се моҳ як маротиба бо се забон (тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ) аз нашр мебарояд.

> *«Мафҳуми бехатарии озуқаворӣ дастрас будани озуқаворӣ ба ҳамаи одамон ҳама вақт барои ҳаёти солим ва фаъолона зарур мебошад. Яъне таҳти мафҳуми бехатарии озукаворӣ ба миқдори кофӣ мавҷуд будани хӯрокворӣ, хӯрокворӣи зикршударо дастрас кардани хонаводаҳо (чӣ аз бозор ва чӣ аз дигар манбаъ, ки қобилияти кофии харидорӣ ба эътибор гирифта мешавад), инчунин ба миқдори зарурӣ истеъмол кардани хӯрокворӣ дар назар дошта мешавад».*

Маълумотҳои заминавӣ барои буллетен оид ба бехатарии озуқаворӣ инҳоянд: истеҳсоли маҳсулоти озуқа, мавҷуд ва дастрас будани озуқаворӣ, замини кишт, истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ, хусусиятҳои умумии иқлим, вазъияти истеъмол ва саломатӣ, бо об таъмин будан, нарх ва нишондиҳандаҳои миқдорӣ, ки аз вазъияти бозори озуқаворӣ шаҳодат медиҳанд.

Дар замимаҳои буллетен нишондиҳандаҳо барои Ҳуҷҷати Стратегияи миллии рушд барои то соли 2030 ва Барномаи миёнамӯҳлати рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025, нишондиҳандаҳо дар бораи хӯроки аҳолӣ ва гурӯҳҳои гуногуни иҷтимоию иқтисодии он дарҷ шудаанд.

Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳар семоҳа нашри буллетени иттилоотӣ дар бораи бехатарии озуқаворӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистонро бо иштироки як қатор вазорату идораҳо (Вазорати молия, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати нақлиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Муассисаи давлатии обуҳавошиносӣ ва ғайраҳо) таҳия ва нашр менамояд.

Нашрия барои мутахассисон ва ҳам барои ҳамаи хоҳишмандон равона карда шудааст.

Тавсия, пешниҳод ва мулоҳизаҳоро нисбати мазмуни буллетен ва шакли пешниҳоди маълумотҳои оморӣ ба Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба нишонаи зер ирсол намудан мумкин аст.

734025 Ҷумҳурии Тоҷикистон
ш.Душанбе, кӯчаи Бохтар, 17
Тел: (992372) 2212387
Факс (992372) 2214375
E-mail: stat@tojikiston.com
http://www.stat.tj

© Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, 2022

МУНДАРИҶА

Муқаддима 3
МАЗМУНИ МУХТАСАР..7
ФАСЛИ I. НИШОНДИҲАНДАҲОИ ИҶТИМОИЮ ИҚТИСОДӢ 9
1.2.Индекси нарх ва таърифаҳо... 10
1.3. Савдои хориҷӣ 10
1.4. Бозори меҳнат... 11
ФАСЛИ II. МАВҶУД БУДАНИ ОЗУҚАВОРӢ...13
2.1. Афзоиши истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ 13
2.1.1. Дурнамои истеҳсоли маҳсулоти озуқаворӣ 13
2.1.2. Растанипарварӣ 15
2.1.3. Чорвопарварӣ... 16
2.2. Таҳлили нархи истеҳсолкунанда.. 18
2.3. Савдои маҳсулоти асосии озуқаворӣ... 20
2.4. Мавҷудияти маҳсулоти озуқаворӣ ба ҳар нафар аҳолӣ 21
ФАСЛИ III. ДАСТРАС БУДАНИ ОЗУҚАВОРӢ 21
3.1. Таҳлили нархҳои истеъмолӣ... 22
3.2. Даромад ва хароҷот.. 24
3.2.1. Даромад... 25
3.3. Камбизоатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон 25
3.3.1. Бо озуқаворӣ таъмин набудани хонаводаҳое, ки беш аз нисфи даромади худро барои маҳсулоти хӯрокворӣ сарф менамоянд 26
ФАСЛИ IV. ИСТЕЪМОЛОТ ВА ҲАЗМКУНӢ 27
4.1. Озуқаворӣ истеъмол кардани аҳолӣ……………………………………………27
4.2. Нишондиҳандаҳои бехатарии озуқаворӣ, ки ба даромадҳои аҳолӣ вобаста нестанд.. 29
4.2.1. Беморӣ.. 29
4.2.2. Таваллуд, фавт, афзоиши табиӣ…………………………………………………31
МЕТОДОЛОГИЯ 33
Замимаи 1. Маълумоти мухтасари шароити обу хаво дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар семоҳаи чоруми соли 2021.. 37
Замимаи 2. Индикаторҳои мақсадноки асосии СМР-2030.............................. 41
Замимаи 3. Тағйироти нархҳои миёнаи яклухт (пешниҳод) дар Тоҷикистон (сомонӣ/кг).. 44

Замимаи 4. Тағйироти нархҳои миёнаи истеъмолӣ аз рӯи семоҳаҳои солҳои 2019 - 2021 дар Тоҷикистон (сомонӣ/кг) 45

Замимаи 5. Хароҷоти пулии хонаводаҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (аз рӯи маълумоти тадқиқоти интихобии хонаводаҳо) 47

Замимаи 6. Истеъмоли хӯрокворӣ ба ҳисоби миёна ба ҳар узви хонаводаҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон (аз рӯи маълумоти тадқиқоти интихобии хонаводаҳо) 50

МАЗМУНИ МУХТАСАР

- Ҳаҷми маҳсулоти умумии кишоварзӣ дар моҳҳои январ - декабри соли 2021 дар ҳамаи категорияҳои хоҷагӣ 39769,4 млн. сомониро ташкил дод, ки нисбат ба ҳамин давраи соли 2020-ум бо нархҳои муқоисавӣ 6,6 фоиз зиёд мебошад, аз он ҷумла дар соҳаи растанипарварӣ 28743,9 млн. сомонӣ ё ки 5,9 фоиз ва чорвопарварӣ 11025,5 млн. сомонӣ ё 8,4 фоиз зиёд аст.

- Дар моҳҳои январ - декабри соли 2021 ҳаҷми истеҳсоли гӯшти чорвои калон ва майда (дар вазни зинда) дар ҳамаи категорияҳои хоҷагиҳо 283636 тоннаро ташкил намуд, ки нисбат ба ҳамин давраи соли 2020-ум 5,2 фоиз зиёд мебошад. Ҳаҷми умумии истеҳсоли шир дар ҳамаи шаклҳои хоҷагидорӣ дар моҳҳои январ - декабри соли 2021 - ум 1042612 тоннаро ташкил намуд, ки нисбат ба ҳамин давраи соли 2020-ум 2,1 фоиз зиёд мебошад.

- Дар моҳҳои январ - декабри соли 2021 воридоти молҳои озуқаворӣ 2,8 фоиз зиёд шудааст, аз он ҷумла воридоти шир ва маҳсулоти ширӣ 7,4 фоиз, гандум 2,9 фоиз, қанду шакар ва маҳсулоти қаннодӣ 12,4 фоиз, шарбати меваю сабзавот 26,7 фоиз, меваҷот ва бехмеваҳо 42,8 фоиз, тухм 8,7 фоиз дар сатҳи соли гузашта боқӣ монд.

- Аз аввали соли 2021 нархи гурӯҳҳои маҳсулоти хӯроквории зерин қимат шудааст: сабзавот 16,4 фоиз (карам - 1,8 баробар, сабзӣ - 17,2 фоиз, нахӯд - 16,0 фоиз, бехпиёз - 12,8 фоиз ва картошка - 7,1 фоиз); равған ва чарбу - 20,8 фоиз (равғани пахта - 25,1 фоиз, равғани растанӣ - 24,0 фоиз); маҳсулоти гӯштӣ- 15,1 фоиз (гӯшти гӯсфанд - 24,6 фоиз, гӯшти гов - 14,9 фоиз ва гӯшти мурғ - 12,0 фоиз); маҳсулоти нону бӯлка ва ярмаҳо - 4,0 фоиз (ярмаи марҷумак - 19,9 фоиз, орди навъи якум - 8,0 фоиз, макарони оддӣ - 2,9 фоиз) ва шакар - 4,4 фоиз. Дар айни ҳол, нархи мевагиҳо - 6,7 фоиз (себ - 21,5 фоиз); тухм - 14,4 фоиз ва биринҷ - 7,5 фоиз арзон шудааст.

- Шумораи қувваҳои корӣ (аҳолии машғули кор ва бекорони расмӣ ба қайд гирифташуда) аз рӯи баҳои пешакӣ дар моҳи декабри соли 2021-ум 2534,7 ҳазор нафарро ташкил дод, ки аз ҷумлаи онҳо 2480,1 ҳазор нафар (97,8 фоиз) дар соҳаҳои иқтисодиёт машғуланд ва 54,6 ҳазор нафар расмӣ мақоми бекорро гирифтаанд, ки 2,2 фоизи шумораи қувваҳои кориро ташкил медиҳанд.

- Манбаи муҳимтарини даромади пулии хонаводаҳо дар соли 2021 мисли пештара даромади меҳнатӣ – 40,6 фоиз, интиқоли маблағ - 24,8 фоиз, пардохти нафақа ва кӯмакпулӣ - 5,5 фоиз ва мадохилот аз фурӯши маҳсулоти кишоварзӣ – 14,0 фоиз мебошад.

- Дар соли 2021 истеъмоли нон ва маҳсулоти нонӣ ба ҳисоби миёна ба як нафар узви хонавода 162,46 килограммро ташкил медиҳад.

- Дараҷаи музди ҳақиқии меҳнат (бо назардошти тағйироти индекси нархҳо) дар моҳи декабри соли 2021 нисбат ба моҳи ноябри соли 2021-ум 11,8 фоиз зиёд ва нисбат ба моҳи декабри соли 2020-ум 2,1 фоиз зиёд шудааст.

- Музди меҳнати камтарин дар моҳи декабри соли 2021 дар бахши воқеии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ дар кормандони кишоварзӣ, хоҷагии ҷангалпарварӣ ва моҳипарварӣ – 750,86 сомониро ташкил дод.

- Маблағи умумии қарздорӣ аз пардохти музди меҳнат бо назардошти солҳои гузашта то охири моҳи декабри соли 2021 – ум 36566,3 ҳазор сомониро ташкил додааст, аз ҷумла дар соли ҳисоботӣ маблағи қарздорӣ аз пардохти музди меҳнат 9791,9 ҳазор сомониро ташкил додааст.

- Қарздории аз ҳама зиёд дар бахши воқеии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ дар истихроҷи канданиҳои фоиданок – 14634,3 ҳазор сомонӣ (40,0 фоиз аз маблағи умумӣ), истеҳсоли коркард (саноати коркард) – 6613,4 ҳазор сомонӣ (18,1 фоиз), сохтмон – 5023,7 ҳазор сомонӣ (13,7 фоиз) ва таъминоти об, тозакунӣ, коркарди партовҳо ва дастрасии коркарди дуюмдараҷа – 3111,5 ҳазор сомонӣ (8,5 фоиз) боқӣ мондааст.

ФАСЛИ I. НИШОНДИҲАНДАҲОИ ИҶТИМОИЮ ИҚТИСОДӢ

Нишондиҳандаҳои иҷтимоию иқтисодӣ, ки дар поён пешниҳод шудаанд, вазъи умумии иқтисодиёти мамлакатро барои таҳлили ҳолати бехатарии озуқаворӣ тавсиф менамоянд.

Ҷадвали 1: Нишондиҳандаҳои асосии иҷтимоию иқтисодӣ

	с.2019	с.2020	с.2021[1]
Шумораи аҳолии доимӣ, (дар охири давра) млн.нафар	9,3	9,5	9,9
ММД-и номиналӣ (млн. сомонӣ)	79109,8	83958,3	98910,7
аз он ҷумла ба ҳисоби фоиз:			
кишоварзӣ	20,9	22,7	24,1
саноат	21,2	23,1	18,2
хизматрасонӣ ва савдо	48,2	45,2	47,9
ММД ба ҳар сари аҳолӣ (сомонӣ)	8580,1	8922,2	10086,7
Афзоиши ММД, ба ҳисоби фоиз нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта	7,4	4,4	9,2
Касри/фоидаи буҷети давлатӣ (ба ҳисоби фоиз нисбат ба ММД)	-0,4	-0,7	0,2
Индекси нархҳои истеъмолӣ, ба ҳисоби фоиз нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта	107,9	108,6	109,0
Индекси нархи молҳои озуқаворӣ	111,0	111,7	110,3
Индекси нархҳои хизматрасонӣ	102,6	104,9	106,7
Қурби сомонӣ нисбат ба доллар	9,5301	10,3219	11,3089
Сатҳи бекории расмӣ ба қайд гирифташуда (фоиз)	2,1	2,1	2,1
Шумораи бекорони расмӣ ба қайд гирифташуда, ҳазор нафар	49,0	50,8	52,7
ба ҳисоби фоиз нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта	103,1	100,6	103,6
Музди меҳнати миёнаи ҳармоҳа (сомонӣ)	1335,52	1393,77	1540,81
ба ҳисоби фоиз нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта	107,9	104,4	110,6
Тарозиi (баланси) савдо (млн. доллар)	-2174,9	-1744,0	-2059,9
Ҳиссаи озуқаворӣ дар воридот, ба ҳисоби фоиз	20,6	24,1	21,0
Ҳиссаи озуқаворӣ дар содирот, ба ҳисоби фоиз	2,7	2,5	2,5

[1] *маълумотҳои пешакӣ*

[*] *нишондиҳандаи кӯтоҳмуҳлати рушди иқтисодиёт (НКРИ)*

Манбаъ: Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

1.2.Индекси нарх ва таърифаҳо

Индекси нархҳои истеъмолӣ дар моҳи декабри соли 2021-ум 100,5 фоиз, аз он ҷумла ба молҳои озуқа - 100,7 фоиз, молҳои ғайриозуқа - 100,6 фоиз ва хизматрасонии пулакӣ ба аҳолӣ - 99,8 фоизро ташкил дод.

Дар соли 2021 индекси нархҳои истеъмолӣ 108,0 фоиз, аз он ҷумла ба молҳои озуқа - 107,3 фоиз, ба молҳои ғайриозуқа - 107,5 фоиз ва хизматрасонии пулакӣ ба аҳолӣ - 111,3 фоизро ташкил кард.

Графики 1: Тағйироти индекси нархҳои истеъмолии молҳои озуқа, ғайриозуқа ва хизматрасонии пулакӣ ба аҳолӣ (дар охири моҳ ба ҳисоби фоиз нисбат ба моҳи декабри соли 2020)

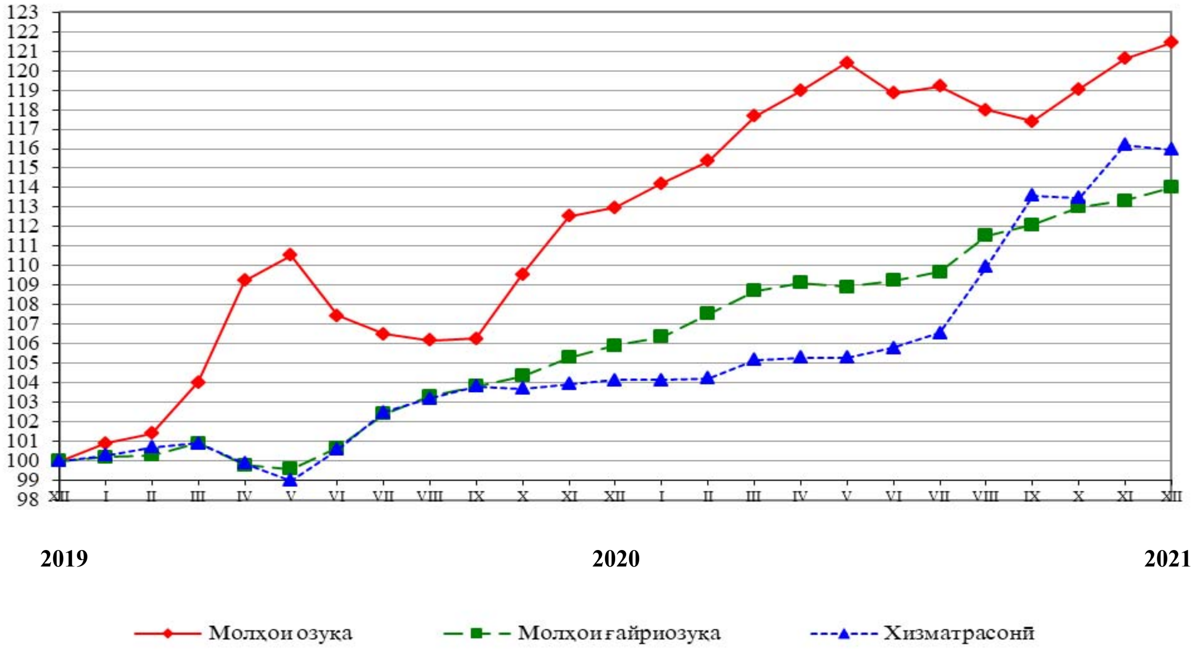

Дар давоми моҳҳои январ - декабри соли 2021 афзоиши нархи молҳои озуқа нисбат ба нархи молҳои ғайриозуқа бештар тағйир ёфтааст.

Дар фасли 3 оид ба дастрас будани аҳолӣ ба озуқаворӣ маълумоти муфассал оварда шудааст.

1.3. Савдои хориҷӣ

Дар моҳҳои январ - декабри соли 2021 гардиши савдои хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон 6359,1 млн. доллари ИМА - ро ташкил дод, ки нисбат ба моҳҳои январ - декабри соли 2020-ум 39,5 фоиз ё 1801,3 млн. доллар зиёд мебошад. Тарози савдо манфӣ буда, дар моҳҳои январ - декабри соли 2021-ум -2059,9 млн. долларро ташкил кард. Ҷумҳурии Тоҷикистон бо 120 мамлакат, аз он ҷумла бо 10 мамлакати ИДМ ва бо 110 мамлакати хориҷи дур муносибати савдои хориҷӣ дорад.

Дар гардиши савдои хориҷӣ ба ҳиссаи мамлакатҳои ИДМ 49,1 фоиз ё 3120,1 млн. доллар ва ба ҳиссаи мамлакатҳои хориҷи дур 50,9 фоиз ё 3239,0 млн. доллар рост меояд. Касри тарози савдо бо мамлакатҳои ИДМ -1970,8 млн. долларро ташкил додааст.

Содироти мол дар моҳҳои январ - декабри соли 2021 -ум 2149,6 млн. долларро ташкил кард, ки нисбат ба моҳҳои январ - декабри соли 2020-ум 52,8 фоиз ё 742,7 млн. доллар зиёд шудааст.

Воридоти мол ба ҷумҳурӣ 4209,5 млн. долларро ташкил кардааст, ки нисбат ба моҳҳои январ - декабри соли 2020-ум 33,6 фоиз ё 1058,6 млн. доллар зиёд шудааст.

Дар содирот аз ҷумлаи маҳсулоти растанӣ ҳиссаи меваҷот ва сабзавот бештар аст, ки бо арзиши умумии 34929,8 ҳазор доллар ва сабзавот ба маблағи 5745,2 ҳазор доллар, дар воридот бошад, гандум ба маблағи 265938,7 ҳазор доллар ва равғани растанӣ ба маблағи 109017,2 ҳазор доллар афзалият доранд.

1.4. Бозори меҳнат

Шумораи қувваҳои корӣ (аҳолии машғули кор ва бекорони расмӣ ба қайд гирифташуда) аз рӯи баҳои пешакӣ дар моҳи декабри соли 2021-ум 2534,7 ҳазор нафарро ташкил дод, ки аз ҷумлаи онҳо 2480,1 ҳазор нафар (97,8 фоиз) дар соҳаҳои иқтисодиёт машғуланд ва 54,6 ҳазор нафар расмӣ мақоми бекорро гирифтаанд, ки 2,2 фоизи шумораи қувваҳои кориро ташкил медиҳанд.

Шумораи бекорони дар Агентиҳои меҳнат ва шуғли аҳолии Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон расмӣ ба қайд гирифташуда дар охири моҳи декабри соли 2021-ум 54,6 ҳазор нафарро ташкил карда, нисбат ба моҳи декабри соли 2020-ум 9,4 фоиз зиёд шудааст. Аз ҷумлаи бекорони бақайд гирифташуда занон 49,2 фоиз (26,8 ҳазор нафар). Сатҳи бекории расмӣ ба қайд гирифташуда нисбат ба шумораи қувваҳои корӣ 2,2 фоизро ташкил кардааст.

Ҳиссаи бештари бекорони расмӣ ба қайд гирифташударо то охири моҳи декабри соли 2021 шахсоне ташкил медиҳанд, ки тайёрии касбӣ надоранд ва шахсоне, ки муддати тӯлонӣ дар ҷустуҷӯи кор ҳастанд (77,0 фоизи шумораи умумии бекорони ба қайд гирифташуда ё 42,0 ҳазор нафар). Ғайр аз ин, 63,3 фоизи бекорони ба қайд гирифташуда таҳсилоти миёнаи умумӣ ва миёнаи нопурра доранд (33,4 ҳазор нафар). Ин омилҳо ба пайдо кардани ҷои корӣ ба бекорон мушкилот меорад.

Бекории пинҳонӣ машғулияти нопурра мебошад, дар ҳолате ки истеҳсолот бозистодааст, як қисми кормандон ба рухсатии маҷбурӣ ё ба корҳои реҷаашон ҳафтаи нопурра ё рӯзи кории нопурра мераванд. Дар моҳҳои январ – декабри соли 2021-ум 13,4 ҳазор нафар бо ташаббуси маъмурият ба рухсатии маҷбурӣ фиристода шудаанд, ки аз он ҷумла 3,6 ҳазор нафарашон (26,7 фоиз) бе ҳифзи музди меҳнат мондаанд. Дар реҷаи ҳафтаи нопурраи корӣ ва рӯзи кории нопурра 0,3 ҳазор нафар кор кардааст. Сатҳи бекорӣ бо назардошти бекории пинҳонӣ 2,7 фоизи қувваҳои кориро ташкил дод.

Дараҷаи музди ҳақиқии меҳнат (бо назардошти тағйироти индекси нархҳо) дар моҳи декабри соли 2021 нисбат ба моҳи ноябри соли 2021-ум 11,8 фоиз зиёд ва нисбат ба моҳи декабри соли 2020-ум 2,1 фоиз зиёд шудааст.

Музди меҳнати камтарин дар моҳи декабри соли 2021 дар бахши воқеии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ дар кормандони кишоварзӣ, хоҷагии ҷангалпарварӣ ва моҳипарварӣ – 750,86 сомониро ташкил дод. Музди меҳнати аз ҳама баланд дар бахши воқеии иқтисодиёт дар соҳаи истихроҷи канданиҳои фоиданок – 3506,22 сомонӣ, таъмини нерӯи барқ, газ, буғ ва хунуккунии ҳаво – 3661,22 сомонӣ, сохтмон – 2810,05 сомонӣ, саноати коркард – 2523,50 сомонӣ ва дар соҳаи таъминоти об, тозакунӣ, коркарди партовҳо ва коркарди дуюмдараҷа – 1129,01 сомониро ташкил медиҳад. Умуман, дар бахши воқеии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ музди миёнаи ҳармоҳаи меҳнат дар моҳи декабри соли 2021-ум 2312,88 сомониро ташкил дод ва нисбат ба моҳи декабри соли 2020-ум 19,8 фоиз зиёд шудааст.

Дар бахши хизматрасонии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ музди меҳнати аз ҳама баланд дар кормандоне, ки фаъолияти миёнаравиҳои молиявӣ ва суғуртаро иҷро мекунанд – 5852,99 сомонӣ, дар соҳаи иттилоот ва алоқа 4008,07 сомонӣ, дар соҳаи нақлиёт ва хоҷагии анбор – 2686,26 сомонӣ ва дар амалиётҳо бо амволи ғайриманқул – 1604,47 сомонӣ ба қайд гирифта шудааст. Умуман, музди миёнаи ҳармоҳаи меҳнати кормандони бахши хизматрасонии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ дар моҳи декабри соли 2021-ум 1680,11 сомониро ташкил дод, ки нисбат ба моҳи декабри соли гузашта 7,4 фоиз зиёд шудааст.

Графики 2: Динамикаи индекси нархҳои истеъмолӣ, музди номиналӣ ва ҳақиқии меҳнат (январи соли 2017 = 100)

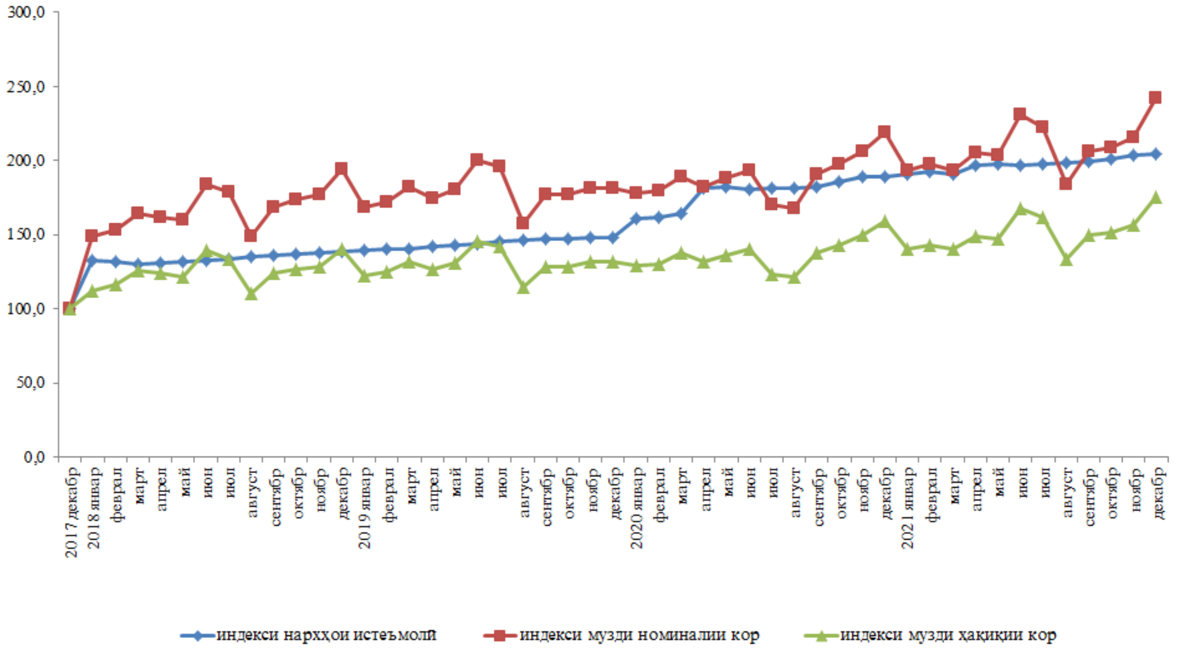

Маблағи умумии қарздорӣ аз пардохти музди меҳнат бо назардошти солҳои гузашта то охири моҳи декабри соли 2021 – ум 36566,3 ҳазор сомониро ташкил додааст, аз ҷумла дар соли ҳисоботӣ маблағи қарздорӣ аз пардохти музди меҳнат 9791,9 ҳазор сомониро ташкил додааст.

Қарздории аз ҳама зиёд дар бахши воқеии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ дар истихроҷи канданиҳои фоиданок – 14634,3 ҳазор сомонӣ (40,0 фоиз аз маблағи умумӣ), истеҳсоли коркард (саноати коркард) – 6613,4 ҳазор сомонӣ (18,1 фоиз), сохтмон – 5023,7 ҳазор сомонӣ (13,7 фоиз) ва таъминоти об, тозакунӣ, коркарди партовҳо ва дастрасии коркарди дуюмдараҷа – 3111,5 ҳазор сомонӣ (8,5 фоиз) боқӣ мондааст. Дар бахши хизматрасонии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ қарздории аз ҳама зиёд дар соҳаи нақлиёт ва хоҷагии анбор – 5289,5 ҳазор сомонӣ (14,5 фоиз аз маблағи умумии қарздорӣ), иттилоот ва алоқа 228,0 ҳазор сомонӣ (0,6 фоиз) ва дар фаъолияти касбӣ, илмӣ ва техникӣ – 180,9 ҳазор сомонӣ (0,5 фоиз) ба қайд гирифта шудааст.

ФАСЛИ II. МАВҶУД БУДАНИ ОЗУҚАВОРӢ

Мавҷуд будани озуқаворӣ - мавҷудияти миқдори озуқаворӣ дар натиҷаи истеҳсоли худӣ ё аз ҳисоби бозор мебошад. Дар сатҳи мамлакат мавҷуд будани озуқаворӣ аз рӯи ҷамъи захираҳои озуқаворӣ, воридоти тиҷоратӣ, ёрии озуқаворӣ ва истеҳсолоти худӣ муайян карда мешавад. Ба мавҷудият омилҳои зерин: шароити обу ҳаво, ҳосилнокӣ, саршумор ва маҳсулнокии чорво, нархи муқарраркардаи истеҳсолкунандаҳо ба озуқаворӣ, нархи хӯрокворӣ дар мамлакатҳои ҳамсоя, инчунин масъалаҳои сиёсати дохилӣ, ки истеҳсолот, савдо, тақсимот ва нархгузориро муайян менамоянд, ба назар гирифта мешаванд.

2.1. Афзоиши истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ

Ҳаҷми маҳсулоти умумии кишоварзӣ дар моҳҳои январ - декабри соли 2021 дар ҳамаи категорияҳои хоҷагӣ 39769,4 млн. сомониро ташкил дод, ки нисбат ба ҳамин давраи соли 2020 -ум бо нархҳои муқоисавӣ 6,6 фоиз зиёд мебошад, аз он ҷумла дар соҳаи растанипарварӣ 28743,9 млн. сомонӣ ё ки 5,9 фоиз ва чорвопарварӣ 11025,5 млн. сомонӣ ё 8,4 фоиз зиёд аст.

2.1.1. Дурнамои истеҳсоли маҳсулоти озуқаворӣ
Таъсири шароити обу ҳаво ва иқлим ба растанипарварӣ

Октябр. Моҳи октябр дар ҷумҳурӣ ҳавои салқин ва боришоти нисбатан кам мушоҳида гардид.

Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво дар бештари ноҳияҳои ҷумҳурӣ аз меъёри иқлимӣ 1-2⁰С паст, дар баъзе минтақаҳо дар ҳудуди нишондиҳандаҳои миёнаи дарозмуддат ба қайд гирифта шуда, дар ноҳияҳои водӣ - доманакӯҳӣ 12+16⁰ гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ 5+12⁰С гарм (дар ноҳияи Дарвоз ва мавзеи Хумроғӣ 15+16⁰С гарм) ва дар ноҳияҳои баландкӯҳӣ -3+1⁰С -ро ташкил намуд.

Миқдори моҳонаи боришот дар бешари манотиқи кишвар бо истисно аз мавзеи Шаймаки ВМКБ аз меъёри иқлимӣ паст буда, дар ноҳияҳои водӣ-доманакӯҳӣ 5-69 фоиз (дар ш.Панҷакент 117 фоиз), дар ноҳияҳои кӯҳӣ 7-63 фоиз, дар ВМКБ 4-88 фоиз (н.Ишкошим 111 фоиз, дар мавзеи Шаймак 207 фоиз)-и меъёри иқлимиро ташкил намуд.

Сарфи миёнаи моҳонаи об давоми моҳ дар ҳавзаи дарёҳои Панҷ, Вахш, Зарафшон ва дарёи Исфара дар ҳудуд ва аз меъёр зиёд (90-120 фоиз) ба қайд гирифта шуд. Дар ҳавзаи дарёҳои Кофарниҳон ва дарёи Ёхсӯ нишондиҳандаи сарфи миёнаи моҳонаи об аз меъёр кам (60-80 фоиз) ба қайд гирифта шуд.

Ноябр. Моҳи ноябри соли 2021 дар ҷумҳурӣ ҳавои салқин мушоҳида гардида, дар вилояти Хатлон ва Вилояти мухтори кӯҳистони Бадахшон боришот дар ҳудуди меъёр ва дар ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ ва вилояти Суғд аз меъёри иқлимӣ паст ба амал омада буд.

Миқдори моҳонаи боришот дар бешари ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ ва вилояти Суғд аз меъёри иқлимӣ паст, дар вилояти Хатлон ва ВМКБ (бо истисно аз стансияҳои Айвоҷ, Панҷи поён, Ишкошим, Ҷавшангоз, Қарокӯл миқдори

боришот аз меъёри иқлимӣ баланд) дар ҳудуди меъёри иқлимӣ буда, дар ноҳияҳои водӣ-доманакӯҳии вилояти Хатлон 62-270 фоиз (дар мавзеи Айвоҷ, ки меъёри боришоташ 10мм аст, 27мм боришот ба қайд гирифта шуд), дар НТҶ 19-110 фоиз, дар вилояти Суғд 10-121 фоиз, дар ВМКБ 38-302 фоиз (дар ш.Ишкошим, ки меъёри боришоташ 4,3мм аст, 13мм боришот ба амал омад)-и меъёри иқлимиро ташкил намуд.

Сарфи миёнаи моҳонаи об давоми моҳ дар ҳавзаи дарёҳои Панҷ, Вахш, Зарафшон ва дарёи Исфара дар ҳудуд ва аз меъёр кам (80-110 фоиз) ба қайд гирифта шуд. Дар ҳавзаи дарёи Кофарниҳон нишондиҳандаи сарфи миёнаи моҳонаи об аз меъёр кам (70-90 фоиз) мушоҳида гардид.

Декабр. Моҳи декабри соли ҷорӣ муддати бардавом зери таъсири мавҷҳои ҷанубӣ ва ҷанубу ғарбӣ қарор дошта, боиси ҳавои гарм ва норасоии боришот дар ҷумҳурӣ бо истисно аз Вилояти мухтори кӯҳистони Бадахшон гардид.

Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво дар бештари ноҳияҳои ҷумҳурӣ аз меъёри иқлимӣ 1-2^{0}С баланд, дар ноҳияҳои ғарбии ВМКБ аз нишондиҳандаҳои миёнаи чандинсола 1-20 паст ба қайд гирифта шуда, дар ноҳияҳои водбуда 5+8^{0}С гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ -2+3^{0}С (дар ноҳияи Лахш ва мавзеи Деҳавз -5^{0}С хунук, дар ноҳияи Ишкошим -60 хунук, дар мавзеи Навобод -7^{0}С хунук) ва дар ноҳияҳои баландкӯҳӣ 14-18^{0}С (дар мавзеи Булункӯл -21,7^{0}С хунук) хунукиро ташкил намуд.

Миқдори моҳонаи боришот асосан аз нишондиҳандаҳои миёнаи дарозмуддат паст мушоҳида гардид. Миқдори моҳонаи боришот дар вилояти Суғд 11-79 фоиз, дар НТҶ 24-86 фоиз, дар вилояти Хатлон 25-91 фоиз, дар ВМКБ 10-68 фоиз (дар ноҳияи Ишкошим 200 фоиз,-меъёр 5,5мм боришот 11мм, дар мавзеъҳои Ҷавшангоз ва Қарокӯл 141-143 фоиз меъёр 4-12мм боришот 6-16мм)–и меъёри иқлимиро ташкил намуд.

Миқдори боришоти баамаломада дар соли 2021 ва ҳам соли 2020 аз меъёри иқлимӣ паст арзёбӣ гардидаанд. Миқдори боришоти моҳи декабри соли 2020 ба меъёри иқлимӣ наздик буда, аз меъёри боришоти моҳи декабри соли 2021 баланд мушоҳида гардид (моҳи декабри соли 2020-ум 91 фоиз аз меъёр, моҳи декабри соли 2021-ум 56 фоиз аз меъёри иқлимӣ).

Сарфи миёнаи моҳонаи об давоми моҳ дар ҳавзаи дарёҳои Панҷ, Кофарниҳон, Зарафшон ва дарёи Исфара дар ҳудуд ва аз меъёр кам (40-100 фоиз) ба қайд гирифта шуд. Дар ҳавзаи дарёи Вахш нишондиҳандаи сарфи миёнаи моҳонаи об дар ҳудуд ва аз меъёр зиёд (100-115 фоиз) мушоҳида гардид.

Ҷадвали 2: Ҳолати обанборхо дар 31 декабри соли 2021

обанбор	тағйирот дар давоми моҳ, млн.м^3	ҳаҷми об дар соли 2021		ҳаҷми об дар соли 2020	
		млн.м^3	бо фоиз нисбат ба ғунҷоиш	млн.м^3	бо фоиз нисбат ба ғунҷоиш
Қайроққум	270	3414	81,3	3194	76,0
Норак	1021	8759	83,5	9054	86,2

2.1.2. Растанипарварӣ
Ҷадвали 3: Замини кишт ва ҷамъоварии умумии ҳосил

	с.2019	с.2020	с.2021
Замини кишт, ҳазор гектар	847,0	856,7	861,7
Зироатҳои тирамоҳӣ	232,4	233,2	230,5
Зироатҳои ғалладона	232,4	233,2	230,5
Зироатҳои баҳорӣ	614,6	624,4	631,2
Зироатҳои ғалладона	151,3	158,2	163,4
аз он :			
гандум	56,6	60,3	68,3
ҷав	46,8	47,2	45,9
Зироатҳои техникӣ	215,5	213,4	202,0
картошка	51,8	52,7	57,2
сабзавот	67,0	70,4	71,2
полизӣ	21,9	22,7	22,6
Ҷамъоварии умумии ҳосил, ҳазор тонна			
ғалладона	1414,5	1561,5	1586,3
картошка	994,4	1021,5	1041,3
сабзавот	2182,6	2479,4	2597,6
полизӣ	701,3	756,9	818,8

Манбаъ: Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Ҷамъоварии ҳосил

Дар хоҷагиҳои ҷамъиятӣ ва деҳқонӣ то 1 январи соли 2022-ум 295723 гектар зироати ғалладона ва лубиёӣ (бе ҷуворимакка) ҷамъоварӣ ва кӯфта шудааст, ки аз он 838075 тонна ғалла истеҳсол карда шудааст ва ҳосилнокии ҳар гектар 28,3 сентнериро ташкил намуд. Аз 33146 гектар 735757 тонна картошка ҷамъоварӣ шудааст, ки ҳосилнокии ҳар гектар 222,0 сентнериро ташкил додаст, аз 40153 гектар 1219019 тонна сабзавот истеҳсол шудааст, ки ҳосилнокии ҳар гектар 303,6 сентнериро ташкил медиҳад. Аз 19091 гектар 552955 тонна зироати полизӣ ҷамъоварӣ карда шудааст, ки ҳосилнокии ҳар гектар 289,6 сентнериро ташкил медиҳад. Дар ҳамин давра 216170 тонна мева ва 151704 тонна ангур ҷамъоварӣ карда шуда нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта мутаносибан 14,4 фоиз кам ва ангур 22,4 фоиз зиёд мебошад.

Дар моҳҳои январ-декабри соли 2021 хоҷагиҳои аҳолӣ барои истеъмолоти худӣ ва фуруш 499473 тонна ғалладона, (аз ҷумла 216874 тонна гандум), 302186 тонна картошка, 1081864 тонна сабзавот (аз ҷумла 150463 тонна пиёз), 159755 тонна полизӣ, 228272 тонна мева (аз ҷумла 94487 тонна себ, 34460 тонна зардолу) ва 115798 тонна ангур истеҳсол намудаанд.

Захираи тухмӣ

То 1 январи соли 2022 хоҷагиҳои ҷамъиятӣ ва хоҷагиҳои деҳқонӣ 52604 тонна ғалладонаи тухмӣ (аз он ҷумла гандуми тухмӣ 45085 тонна), шолӣ 1173 тонна, ҷуворимакка барои дон 1240 тонна, картошка 70474 тонна ва чигит 14395 тонна захира намудаанд, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта тухмии ҷуворимакка барои дон 12,7 фоиз, шолӣ 1,3 фоиз, картошка 5,1 фоиз, чигит 7,6 фоиз зиёд захираи ғалладона ва лӯбиёӣ 2,9 фоиз кам захира карда шудааст (аз он ҷумла гандум 0,1 фоиз зиёд).

Кишти барвақтии зироатҳо

То 1 январи соли 2022 дар хоҷагиҳои ҷамъиятӣ ва деҳқонӣ дар майдони 18474 гектар кишти барвақтии зироатҳо гузаронида шудааст, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 6,8 фоиз кам шудааст. Аз замини умумии кишт 1912 гектарро картошка, 12247 гектар сабзавот (бехпиёз – 8657 гектар, сабзӣ - 1821 гектар, карам – 792 гектар, сирпиёз – 56 гектар, 921 гектар дигар намуди сабзавот), 28 гектар сабзавоти тухмӣ ва 4287 гектарро зироатҳои хӯроки чорво ташкил медиҳад. Нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта картошка 26,0 фоиз, зироатҳои хӯроки чорво 5,3 фоиз зиёд шуда, кишти сабзавот 13,5 фоиз ва сабзавоти тухмӣ 61,5 фоиз кам карда шудааст.

Бунёди богу токзорҳои нав

То 1 январи соли 2022 дар ҳамаи категорияҳои хоҷагиҳо 1351,6 гектар, боғҳои нав бунёд карда шудаанд, ки ин нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 40,6 фоиз кам аст. Аз масоҳати умумии боғҳо 540,2 гектар мевагиҳои тухмдор, 537,8 гектар мевагиҳои донакдор, 102,9 гектар мағздор, 161,3 гектар субтропикӣ ва 9,4 гектар ситрусӣ шинонда шудааст. Аз миқдори умумии боғҳои нав 724,6 гектар дар заминҳои лалмӣ бунёд карда шудаанд.

Дар ҳамин давра 202,6 гектар токзорҳои нав бунёд карда шудаанд, ки ин нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 47,9 фоиз кам аст. Ба ғайр аз ин, 2004,5 гектар боғ ва 200,2 гектар токзорҳо барқарор карда шудаанд.

Захираи маҳсулоти кишоварзӣ ва маводи тайёри озуқа *(бе назардошти маълумоти Агентии захираҳои моддии давлатии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон)*

Дар сардхона ва анборхонаҳои ҷумҳурӣ то 1 январи соли 2022-ум 6793,5 тонна ғалладонагиҳо (аз ҷумла гандум 6574,3 тонна, ҷавдор 22,0 тонна, ҷав 190,0 тонна, шолӣ 7,2 тонна), ҷуворимакка барои дон 409,6 тонна, дони офтобпараст 10,0 тонна, картошка 8544,8 тонна, сабзавот ҳамагӣ 5111,6 тонна (аз ҷумла сабзӣ 584,3 тонна, бехпиёз 4527,3 тонна), мевагиҳо 717,9 тонна (аз ҷумла себ 516,2 тонна ва анор 41,0 тонна), ангур 672,0 тонна, орд 4987,8 тонна, равғани растанӣ 1048,9 тонна, шакар 4809,5 тонна ва ҳамаи намудҳои консерва 24705 қуттии шартӣ захира карда шудааст.

2.1.3. Чорвопарварӣ

То 1 январи соли 2022 дар ҳамаи категорияҳои хоҷагиҳо саршумори чорвои калони шохдор 2424,5 ҳазор сарро ташкил кардааст, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 39,3 ҳазор сар ё 1,6 фоиз зиёд аст. Дар ҳамин давра саршумори гӯсфанду буз 5963,9 ҳазор сарро ташкил дода, 160,5 ҳазор сар ё 2,8 фоиз афзуд. Аз саршумори умумӣ 92,8 фоизи саршумори чорвои калони шохдор ва 80,8 фоизи саршумори гӯсфанду буз ба хоҷагиҳои аҳолӣ рост меояд.

Саршумори чорвои калони шохдор дар хоҷагиҳои ВМКБ 3,3 фоиз, вилоятҳои Хатлон 1,4 фоиз, Суғд 1,0 фоиз ва ШНТҶ 2,4 фоиз зиёд гардидааст.

Ҷадвали 4: Нишондиҳандаҳои асосии маҳсулоти чорвопарварӣ дар ҷумҳурӣ

	с.2019	с.2020	с.2021
Истеҳсолот, ҳаз. тонна			
Гӯшт (дар вазни кушта)	136,3	150,1	163,9
аз он ҷумла:			
гӯшти гову гӯсола	84,9	81,0	88,4
гӯшти гӯсфанду буз	43,3	47,7	44,6
гӯшти мурғ	8,1	21,4	30,9
Шир	1000,6	1020,9	1042,6
Тухм, млн. дона	725,7	983,1	1053,5
Маҳсулнокӣ[1]			
Ҳисоби миёнаи ширдушӣ аз як сар модагови ширдеҳ, кг	1871	1888	1905
Тухмгирӣ аз як сар мокиён, дона	205	237	218

[1)] *дар корхонаҳои кишоварзӣ ва хоҷагиҳои деҳқонӣ*

Графики 3: Истеҳсоли маҳсулоти асосии чорвопарварӣ дар ҳамаи категорияҳои хоҷагиҳо то 1 январи соли 2022, ҳазор тонна

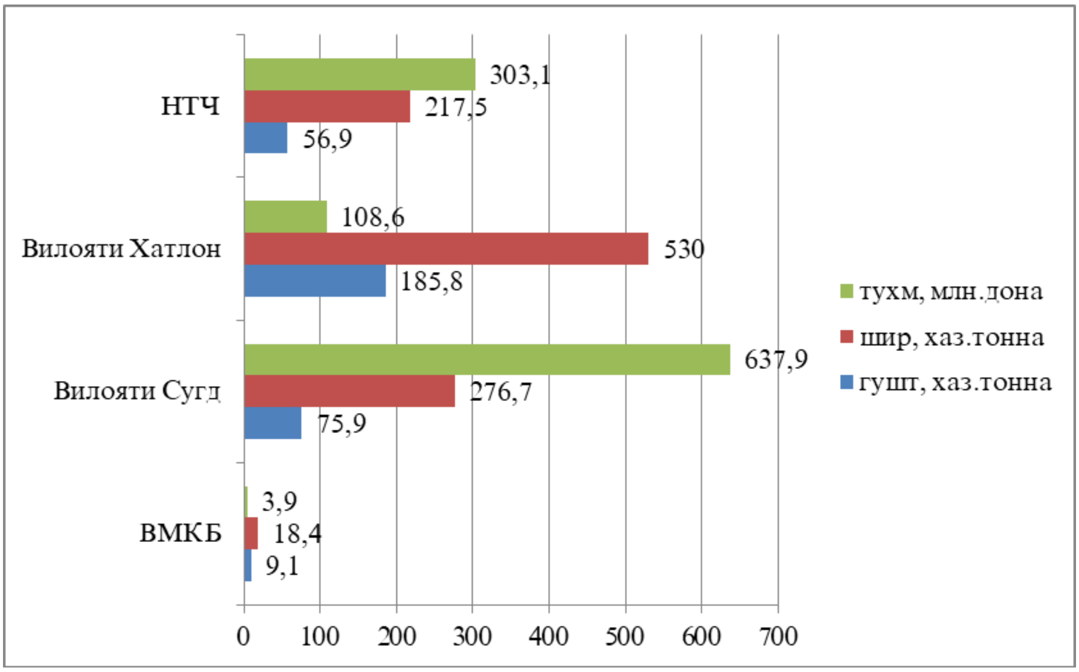

2.2. Таҳлили нархи истеҳсолкунанда

Ҷадвали 5: Тағйироти нархи истеҳсолкунандагон

(сомонӣ/кг)

	2020				2021			
	семоҳ. I	семоҳ. II	семоҳ. III	семоҳ. IV	семоҳ. I	семоҳ. II	семоҳ. III	семоҳ. IV
Гандум	2,35	2,29	2,65	1,93	2,26	2,55	2,56	2,64
Шир	2,9	2,95	2,96	4,25	2,46	3,12	3,16	3,12
Картошка	5,0	2,88	2,66	3,23	1,9	2,58	2,0	3,54

Манбаъ: Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Дар моҳҳои январ - декабри соли 2021 воридоти гандум нисбат ба моҳҳои январ - сентябри соли 2020-ум 2,9 фоиз зиёд шудааст.

Графики 4: Тағйироти нархҳои чакана ва нархҳои истеҳсолкунандагон ба картошка, сомонӣ/кг

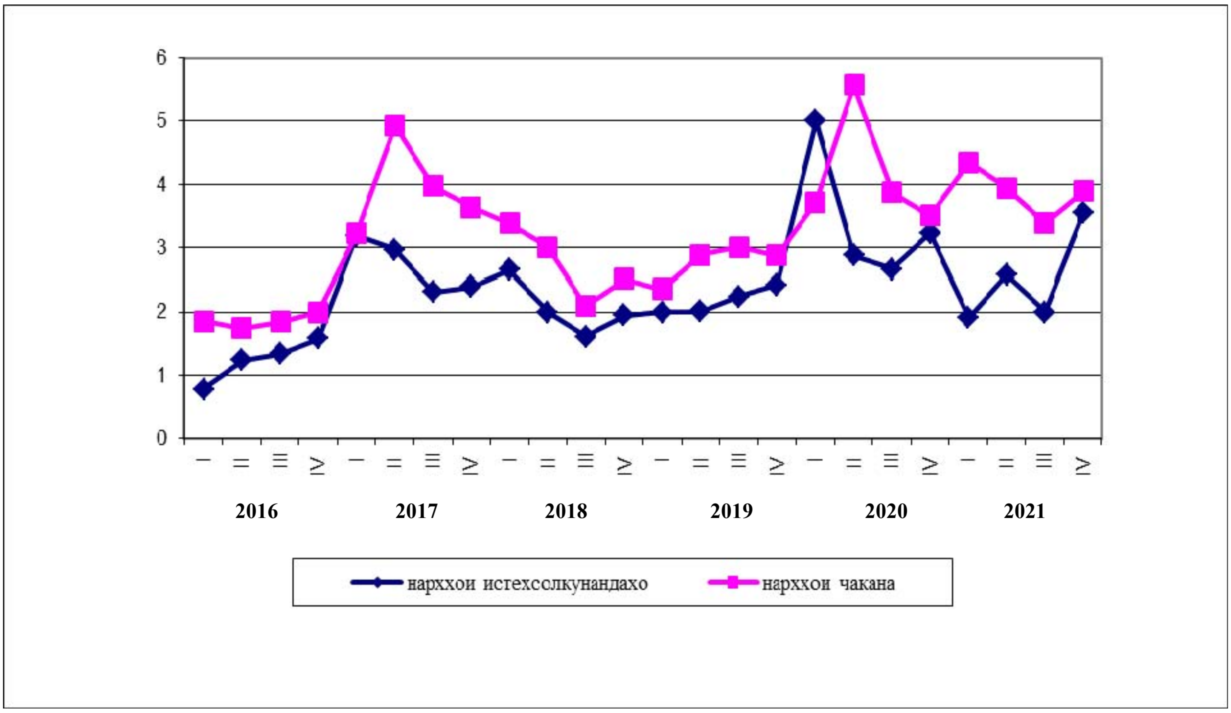

Графики 5: Тағйироти нархҳои чакана ва нархҳои истеҳсолкунандаҳои шир, сомонӣ/кг

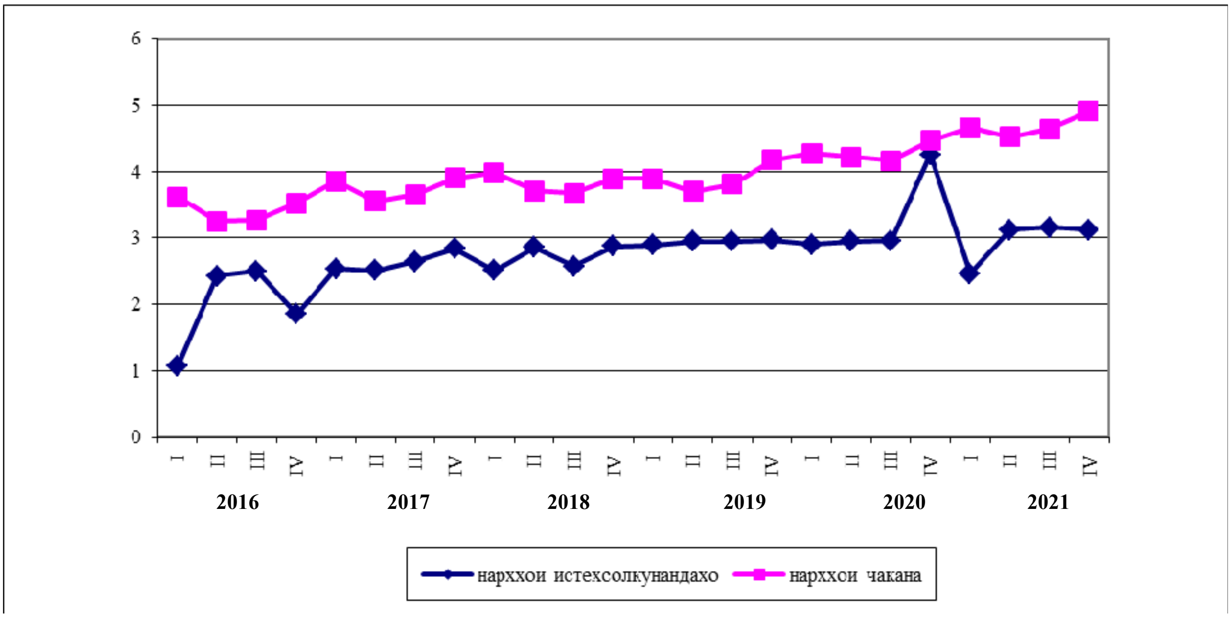

Графики 6: Тағйироти нархҳои чакана ва нархҳои истеҳсолкунандаҳои гандум, сомонӣ/кг

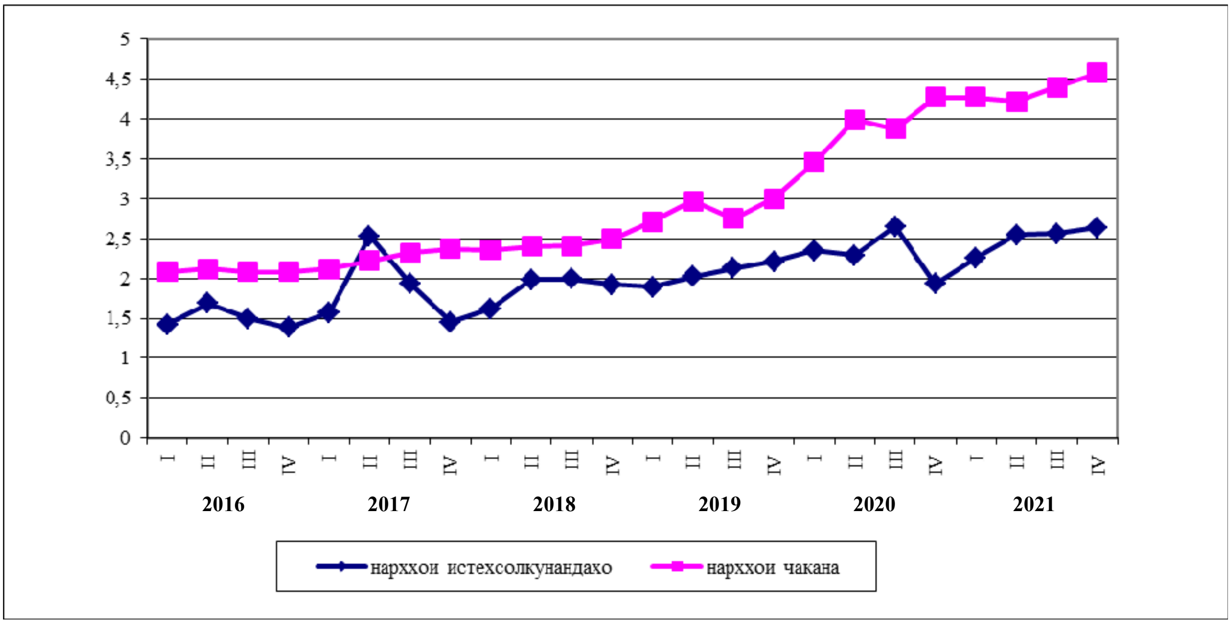

Аз диаграммаҳои овардашуда дида мешавад, ки тамоюли тағйироти нархҳои чакана аз тағйироти нархҳои истеҳсолкунандаҳо зиёд аст. Чунин вазъият ба ҳамаи намудҳои маҳсулоти кишоварзӣ хос мебошад (ниг. ба замимаҳои 3 ва 4).

2.3. Савдои маҳсулоти асосии озуқаворӣ

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳиссаи молҳои озуқаворӣ дар ҳаҷми умумии содирот дар моҳҳои январ - декабри солҳои 2020 - 2021 -ум мутобиқан 2,3 ва 2,5 фоизро ташкил кардааст. Дар воридот таносуби онҳо хеле зиёд буда, мутобиқан, 24,1 ва 21,0 фоизро ташкил дод.

Молҳои асосии воридшаванда аз инҳо иборатанд: гандум, ки таносуби бештарро ташкил медиҳанд, қанду шакар, маҳсулоти ширӣ, тухм ва ғайраҳо.

Дар моҳҳои январ - декабри соли 2021 воридоти молҳои озуқаворӣ 2,8 фоиз зиёд шудааст, аз он ҷумла воридоти шир ва маҳсулоти ширӣ 7,4 фоиз, гандум 2,9 фоиз, қанду шакар ва маҳсулоти қаннодӣ 12,4 фоиз, шарбати меваю сабзавот 26,7 фоиз, меваҷот ва бехмеваҳо 42,8 фоиз ва тухм 8,7 фоиз ба миён омадааст.

Ҷадвали 6: Содироту воридоти маҳсулоти асосии озуқаворӣ ва ҳиссаи онҳо дар ҳаҷми умумии савдо дар моҳҳои январ - декабри солҳои 2020 - 2021

(ҳазор тонна)

	содирот		2021 ба ҳисоби фоиз нисбат ба 2020	воридот		2021 ба ҳисоби фоиз нисбат ба 2020
	2020	2021		2020	2021	
Молҳои озуқаворӣ	142,2	226,4	1,6 бар	1718,0	1766,4	102,8
аз онҳо:						
гандум	-	0,7	-	999,2	1028,1	102,9
орд	0,05	-	-	89,9	56,7	63,1
қанду шакар ва маснуоти қаннодӣ	-	-	-	144,2	162,1	112,4
макарон, угро, макарони қӯчқорак ва ғайра	-	-	-	15,4	15,2	98,7
равғани растанӣ	-	-	-	102,0	92,6	90,8
шир ва маҳсулоти ширӣ	0,01	-	-	8,1	8,7	107,4
тухм, млн.дона	-	-	-	16,1	17,5	108,7
чой	0,02	-	-	6,0	5,6	93,3
картошка	-	-	-	18,0	18,0	100,0
сабзавот	91,0	98,0	107,7	28,9	30,1	104,2
меваҷот ва бехмеваҳо	35,0	106,2	3,0 бар	30,6	43,7	142,8
шарбати мева ва сабзавот	0,2	0,3	1,5 бар	1,5	1,9	126,7
сабзавоти консервашуда, қайлаҳои помидор	0,4	1,9	73,7	7,1	7,4	104,2
Ҳиссаи маҳсулоти хӯрокворӣ дар ҳаҷми умумӣ, ба ҳисоби фоиз	2,3	2,5	-	24,1	21,0	-

2.4. Мавҷудияти маҳсулоти озуқаворӣ ба ҳар нафар аҳолӣ

Мавҷудияти маҳсулоти озуқа ба ҳар нафар аҳолӣ ба воситаи тарозии (баланси) озуқаворӣ ба ҳисоб гирифта мешавад. Дар тарозии (баланси) озуқаворӣ ҳар кадом маҳсулоти асосии озуқа аз ҷиҳати мавҷудияти умумии худи маҳсулот ва истеъмоли он дар давраи муайян нишон дода мешавад, ки маъмулан як солро дар бар мегирад. **Мавҷудияти умумии физикӣ** худи маҳсулот маҷмӯи захираи он дар оғози давра, истеҳсол ва воридоти маҳсулоти зикршуда дар ҳамон давра мебошад. **Истеъмоли умумӣ** аз истеъмоли озуқа+хӯроки чорво+тухмӣ-талафот-содирот ва захираи охири давра иборат мебошад. Ба ҳар кадом давра мавҷудият ва истеъмоли ҳар кадом мол бояд мувофиқат кунад.

Дар мавриди мавчуд будани тарозии (баланси) озуқаворӣ барои якчанд сол, аз рӯи он тамоюли тағйироти мавҷудияти умумӣ, воридот, содирот, инчунин барои истеъмоли аҳолӣ ва барои хӯроки чорво мавҷуд будани озуқавориро мушоҳида кардан мумкин аст. Агар мавҷудияти умумии захираи озуқаворӣ барои истеъмол ба шумораи аҳолӣ тақсим карда шавад, дар он сурат нишондиҳандаи муҳим ба ҳисоби миёна ба ҳар нафар аҳолӣ барои як сол мавҷуд будани озуқаворӣ ҳосил мешавад. Нишондиҳандаи мавҷудияти озуқаворӣ дар миқёси миллӣ ба ҳисоби миёна оварда шудааст ва дар он манбаи дастрас будан ба хонавода (имконияти истеҳсол, дарёфт кардан ё гирифтани озуқа бо ҳар усул) ба назар гирифта намешавад.

Ҷадвали 7: Истеъмоли маҳсулоти хӯрокворӣ ба ҳар нафар аҳолӣ

(ба ҳар нафар аҳолӣ, кг. дар як моҳ)

	с.2020	**с.2021**
маҳсулоти ғалладона (ба ҳисоби орд)	13,78	13,54
картошка	3,42	3,43
сабзавоту полизӣ	11,43	10,51
меваҷоту буттамева	2,55	3,20
қанду шакар ва маҳсулоти қаннодӣ	1,63	1,46
гӯшт ва маҳсулоти гӯштӣ	2,34	2,20
шир ва маҳсулоти ширӣ	5,27	4,57
тухм, дона	13	14
равғани растанӣ	1,69	1,55
моҳӣ ва маҳсулоти моҳӣ	0,17	0,13

Манбаъ: Тадқиқоти буҷети хонаводаҳо

ФАСЛИ III. ДАСТРАС БУДАНИ ОЗУҚАВОРӢ

Мафҳуми дастрас будани озуқаворӣ маънии онро дорад, ки ҳамаи аъзои хонавода барои дарёфти маҳсулоте, ки талаботашонро ба истеъмоли озуқавории хушсифат барои зиндагии солиму фаъолона қонеъ мекарда бошад, манбаи кофӣ дар ихтиёр доранд. Аъзои хонавода маҳсулотро метавонад ба воситаи истеҳсол барои истеъмолоти худ ба даст орад, аз бозор харидорӣ кунад, ё ҳамчун маҳсулоти хайрия дастрас намояд.

3.1. Таҳлили нархҳои истеъмолӣ

Дар моҳи декабри соли 2021-ум аз маҳсулоти хӯроквории мушоҳидашуда, нархи гурӯҳи молҳои зерин қимат шудааст: сабзавот – 8,2 фоиз (бодиринг – 38,5 фоиз, помидор – 25,4 фоиз, карам – 14,1 фоиз, бехпиёз – 2,7 фоиз, нахӯд – 0,6 фоиз); шир – 1,9 фоиз, мевагӣ – 2,7 фоиз (нок – 13,0 фоиз, ангур – 8,9 фоиз, себ – 2,3 фоиз); гӯшти мурғ – 0,8 фоиз, гӯшти гӯсфанд – 0,5 фоиз, чойи кабуд – 0,7 фоиз. Зимнан, дар моҳи ҷорӣ нархи равған ва чарбу – 0,5 фоиз (равғани пахта – 0,8 фоиз ва равғани растанӣ – 0,1 фоиз); сабзӣ – 10,0 фоиз, картошка – 2,9 фоиз; гӯшти гов ва тухм – 3,0 фоизӣ, шакар – 0,5 фоиз, орди навъи якум – 0,3 фоиз ва биринҷ – 0,1 фоиз арзон шудааст (ниг. ба ҷадвали 8, замимаи 4).

Ҷадвали 8. Сатҳи нархи миёнаи маҳсулоти алоҳидаи озуқа дар бахши истеъмолӣ ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ дар ҷадвали зер оварда шудааст:

дар охири давра, бо сомонӣ ва дирам ба 1 кг, литр, дона

	2020	*2021*					
	декабр	*январ*	*март*	*май*	*октябр*	*ноябр*	*декабр*
гӯшти гов	50,87	51,18	53,19	57,26	63,28	63,29	61,51
равғани чорво	63,17	66,0	66,50	67,95	50,43	50,43	50,43
равғани пахта	17,50	17,18	18,99	21,12	21,89	22,27	22,01
шири рехташаванда	4,60	4,68	4,59	4,47	4,72	4,86	5,00
тухм (10 дона)	11,27	11,52	11,17	11,56	9,16	10,22	9,98
шакар	9,17	9,16	9,67	9,69	9,45	9,55	9,51
намак	1,19	1,15	1,15	1,15	1,15	1,15	1,15
орди навъи 1-ум	4,84	4,90	4,87	4,87	5,37	5,50	5,49
нони орди навъи 1-ум	5,53	4,96	5,64	5,53	3,73	3,73	3,83
биринҷ	10,47	11,63	11,44	11,15	13,93	13,87	13,88
картошка	3,62	3,96	4,49	3,96	3,79	4,03	3,85
бехпиёз	2,19	2,04	1,82	1,56	2,25	2,37	2,46
сабзӣ	1,87	1,96	2,98	6,49	3,36	2,49	2,24
себ	8,09	8,19	8,83	8,52	6,32	6,63	6,87
арақ	20,32	19,72	19,74	19,81	20,06	20,06	20,35

Аз аввали соли 2021 нархи гурӯҳҳои маҳсулоти хӯроквории зерин қимат шудааст: сабзавот 16,4 фоиз (карам – 1,8 баробар, сабзӣ – 17,2 фоиз, нахӯд – 16,0 фоиз, бехпиёз – 12,8 фоиз ва картошка – 7,1 фоиз,); равған ва чарбу – 20,8 фоиз (равғани пахта – 25,1 фоиз, равғани растанӣ – 24,0 фоиз); маҳсулоти гӯштӣ – 15,1 фоиз (гӯшти гӯсфанд – 24,6 фоиз, гӯшти гов – 14,9 фоиз ва гӯшти мурғ – 12,0 фоиз); маҳсулоти нону бӯлка ва ярмаҳо – 4,0 фоиз (ярмаи марҷумак – 19,9 фоиз, орди навъи якум – 8,0 фоиз, макарони оддӣ – 2,9 фоиз) ва шакар – 4,4 фоиз. Дар айни ҳол, нархи мевагиҳо – 6,7 фоиз (себ – 21,5 фоиз); тухм – 14,4 фоиз ва биринҷ – 7,5 фоиз арзон шудааст.

Графики 7: Ҳисоби миёнаи ҳармоҳаи нархи картошка, сомонӣ/кг

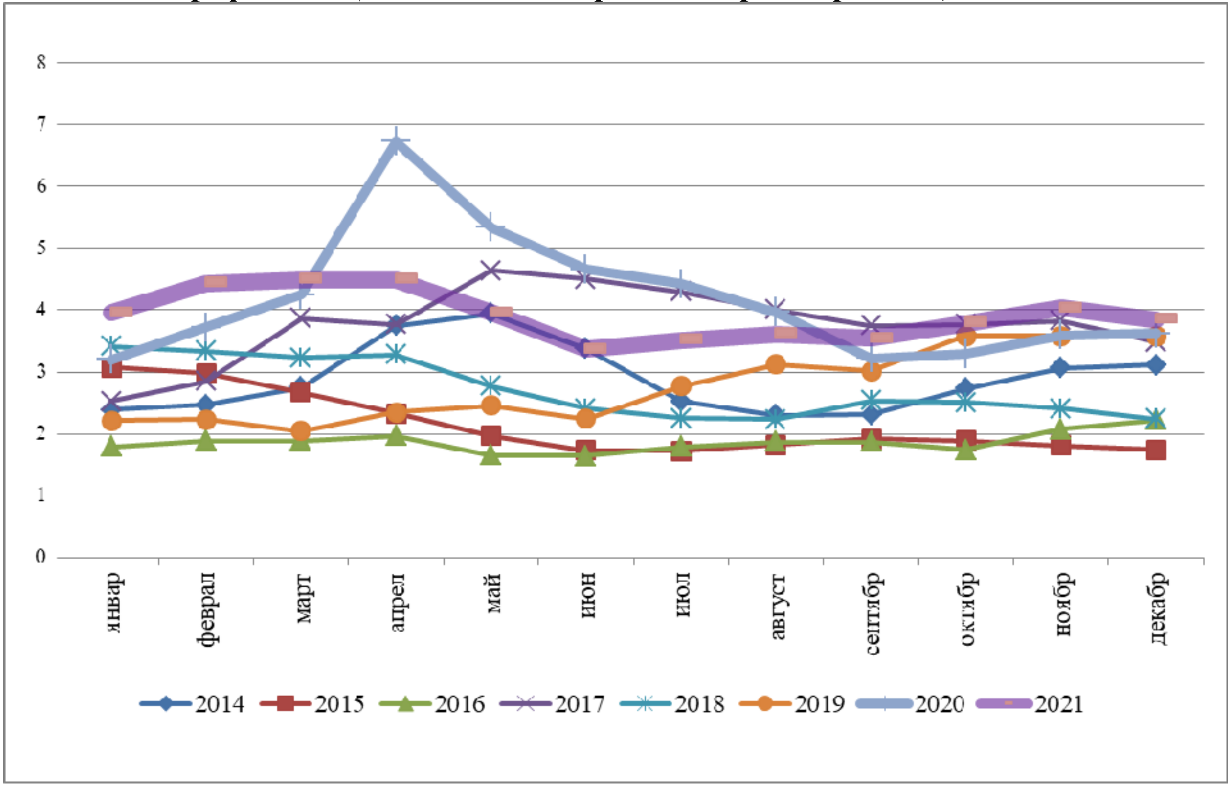

Картошка. Нархи картошка вобаста ба тамоюлоти мавсим, ҳамчунин ба тамоюлоти талаботу пешниҳод алоқаманд аст. Нархи баланди мавсимӣ дар семоҳаи дуюми ҳар сол то ҳосили нави аввалин қайд карда мешавад.

Дар моҳи марти соли 2020 нархи 1 килограмм картошка 4,25 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи марти соли 2019-ум 2,1 баробар зиёд шудааст ва дар моҳи июни соли 2020 нархи 1 килограмм картошка 4,66 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи июни соли 2019-ум 1,8 баробар зиёд шудааст. Дар моҳи сентябри соли 2020 нархи 1 килограмм картошка 3,22 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи сентябри соли 2019-ум 1,0 фоиз кам, дар моҳи декабри соли 2020 нархи 1 килограмм картошка 3,62 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи декабри соли 2019-ум 1,1 фоиз зиёд шудааст.

Дар моҳи марти соли 2021 нархи 1 килограмм картошка 4,49 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи марти соли 2020-ум 5,6 фоиз зиёд шудааст ва дар моҳи июни соли 2021 нархи 1 килограмм картошка 3,37 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи июни соли 2020-ум 27,7 фоиз кам шудааст. Дар моҳи сентябри соли 2021 нархи 1 килограмм картошка 3,54 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи сентябри соли 2020-ум 9,9 фоиз, дар моҳи декабри соли 2021 нархи 1 килограмм картошка 3,85 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи декабри соли 2020-ум 6,3 фоиз зиёд шудааст (ниг ба графики 7).

Орд. Графики 8: Ҳисоби миёнаи моҳонаи нархҳои чакана ба орд, сомонӣ /кг

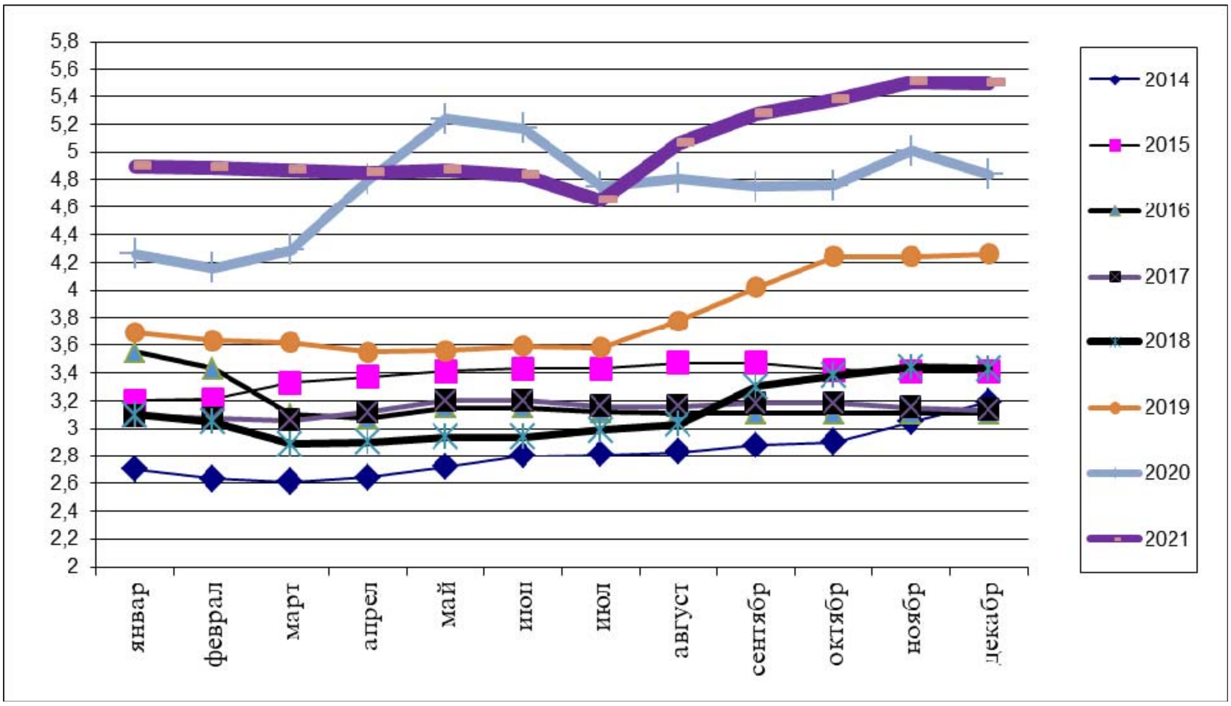

Орд. Дар моҳи марти соли 2020 нархи 1 килограмм орд 4,29 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи марти соли 2019-ум 18,5 фоиз зиёд ва дар моҳи июни соли 2020 нархи 1 килограмм орд 5,17 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи июни соли 2019-ум 1,4 баробар, дар моҳи сентябри соли 2020 нархи 1 килограмм орд 4,75 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи сентябри соли 2019-ум 1,2 фоиз зиёд, дар моҳи декабри соли 2020 нархи 1 килограмм орд 4,84 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи декабри соли 2019-ум 13,6 фоиз зиёд шудааст.

Дар моҳи марти соли 2021 нархи 1 килограмм орд 4,87 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи марти соли 2020-ум 13,5 фоиз зиёд ва дар моҳи июни соли 2021 нархи 1 килограмм орд 4,83 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи июни соли 2020-ум 0,7 фоиз кам шудааст. Дар моҳи сентябри соли 2021 нархи 1 килограмм орд 5,27 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи сентябри соли 2020-ум 10,9 фоиз, дар моҳи декабри соли 2021 нархи 1 килограмм орд 5,49 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи декабри соли 2020 -ум 13,4 фоиз зиёд шудааст (ниг. ба графики 8).

3.2. Даромад ва харочот

Маълумотҳо дар бораи даромаду харочот аз тадқиқоти бучети хонаводаҳо гирифта шудаанд, аз 1 - уми январи соли 2009 сар карда, дар заминаи тадқиқоти ҳар семоҳаи дар 3000 хонавода гузаронидашуда ва маълумотҳои соли 2008 бошанд, дар заминаи тадқиқоти ҳармоҳаи 925 хонавода гирифта шудаанд, ки аз фаслҳои зерин иборатанд: иттилооти демографӣ оид ба ҳайати оила, манзил ва зерсохтор, ҳачми истеъмолот дар оила, аз он чумла истеҳсолоти мустақилона, фаъолияти иқтисодӣ дар соҳаҳои кишоварзӣ ва ғайри кишоварзӣ.

3.2.1. Даромад

Даромади пулии миёнаи ҳар нафар дар соли 2021 нисбат ба соли 2020-ум 35,4 фоиз зиёд, 684,17 сомониро дар як моҳ ташкил дод, даромади ҳақиқии пулӣ ба ҳар нафар 24,2 фоиз зиёд шуд (ниг. ба ҷадвали 9).

Ҷадвали 9: Нишондиҳандаҳои таъминот

	с.2020	с.2021
Даромади пулӣ ба ҳисоби миёна ба ҳар нафар аҳолӣ (сомонӣ/ моҳ)	505,19	684,17
Афзоиши даромадҳои ҳақиқӣ (ба ҳисоби фоиз)	109,3	124,2
Ҳисоби миёнаи музди номиналии меҳнат	1393,77	1540,81
Афзоиши ҳақиқии музди меҳнат (ба ҳисоби фоиз)	96,1	101,4
Хароҷоти пулӣ ба ҳисоби миёна ба ҳар нафар аҳолӣ (сомонӣ/моҳ)	633,61	781,80
Афзоиши ҳақиқии хароҷот (ба ҳисоби фоиз)	145,2	113,2

Манбаъ: Таҳқиқоти буҷети хонаводаҳо ва маълумоти омори ҷорӣ

Манбаи муҳимтарини даромади пулии хонаводаҳо дар соли 2021 мисли пештара даромади меҳнатӣ – 40,6 фоиз, интиқоли маблағ – 24,8 фоиз, пардохти нафақа ва кӯмакпулӣ – 5,5 фоиз ва мадохилот аз фурӯши маҳсулоти кишоварзӣ – 14,0 фоиз мебошад.

3.3. Камбизоатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон

Камбизоатӣ ва бо озуқаворӣ таъмин набудан бо ҳам зич алоқамананд. Бо озуқаворӣ ва бо хӯрок таъмин набудан ба таври зайл тавсиф карда мешавад: «Одамон аз захираи кофии озуқаи бехавф ва сергизо, ки инкишофи мӯътадил, ҳаёти фаъол ва солимро таъмин менамоянд, доимӣ ва мӯътамад баҳраманд нестанд. Ин вазъият дар натиҷаи ба андозаи кофӣ мавҷуд набудани озуқаворӣ, нокифоя будани қобилияти харидорӣ, тақсимоти нобаробар ё дар хонавода нобаробар ва ғайриқаноатбахш истеъмол шудани озуқаворӣ рӯй доданаш мумкин аст. Бо озуқаворӣ таъмин набудан, чандон баланд набудани сатҳи тандурустӣ ва беҳдошт, таҷрибаи нодурусти нигоҳубин ва хӯрондан сабабҳои асосии сатҳи бади таъминот буда метавонад. Бо озуқаворӣ ба таври кофӣ таъмин набудан метавонад доимӣ, мавсимӣ ё муваққатӣ бошад.

3.3.1. Бо озуқаворӣ таъмин набудани хонаводаҳое, ки беш аз нисфи даромади худро барои маҳсулоти хӯрокворӣ сарф менамоянд

Бо озуқаворӣ таъмин набудани хонавода маънои чунин вазъиятро дорад: ба одамон озуқавории хушсифату барои саломатӣ бехавф, ки талаботи ба ғизодоштаашонро қонеъ мекарда бошад ва барои ҳаёти фаъолонаю солимашон зарур мебошад, доимо аз ҷиҳати миқдори маҳсулот, иҷтимоӣ ва иқтисодӣ ба миқдори кофӣ дастрас нест.

Дар соли 2021 нисбат ба соли 2020 ҳиссаи хароҷот ба озуқаворӣ дар шаҳрҷойҳо 15,8 банди фоиз, дар деҳот 9,5 банди фоиз кам шудааст (ниг. ҷадвали 10).

Ҷадвали 10: Ҳиссаи хароҷоти истеъмолии хонаводаҳо барои маҳсулоти хӯрокворӣ

(ба ҳисоби фоиз)

	с.2020	**с.2021**
Ҷумҳурии Тоҷикистон	**61,3**	**49,0**
аз он ҷумла:		
аҳолии шаҳр	65,0	49,2
аҳолии деҳот	58,3	48,8
Минтақаҳо		
ш.Душанбе	75,8	51,0
ВМКБ	59,2	43,0
Вилояти Суғд	56,0	52,8
Вилояти Хатлон	58,5	53,6
НТҶ	63,1	46,9
Гурӯҳҳои осебпазир		
Хонаводаҳои дорои 3 фарзанд ва бештар	61,0	-

ФАСЛИ IV. ИСТЕЪМОЛОТ ВА ҲАЗМКУНӢ

Истеъмоли озуқаворӣ ба интихоб, таркиб, тайёр ва тақсим кардани озуқаворӣ дар оила мансуб аст. Ҳазмкунӣ қобилияти хӯрокро қабул карда, ба қувва табдил додани организми инсон мебошад. Барои истеъмоли озуқаворӣ парҳезгории дахлдорро донистан ва дар оила озуқавориро тақсим карда тавонистан зарур аст. Барои он, ки организм хӯрокро ҳазм карда тавонад, на танҳо вояи хӯроки хушсифат, балки муҳити барои саломатии инсон форам, инчунин барои нӯшидани об созгор, аз хизмати асосии тиббӣ баҳраманд будан, хӯрок пухта тавонистан ва усулҳои нигоҳдории озуқавориро донистан лозим аст. Нишондиҳандаи ниҳоии бехатарии озуқаворӣ вазъи таомхӯрии аҳолӣ мебошад.

4.1. Озуқаворӣ истеъмол кардани аҳолӣ

Яке аз тарзҳои ошкоркунии ҳисоби истеъмоли килокалория бо озуқаворӣ ва хӯроки мукаммал таъмин набудани як аъзои хонавода дар як рӯз мебошад.

Дар соли 2021 истеъмоли килокалория ба як нафар узви хонавода 2544,87 килокалорияро нисбат ба 2694,03 киллокалорияи соли 2020 дар як шабонарӯз ташкил кард, ки аз меъёри тавсиянамудаи Ташкилоти Умумиҷаҳонии Тандурустӣ (дар як рӯз 2100 килокалория) андаке зиёд аст.

Дар соли 2021 истеъмоли нон ва маҳсулоти нонӣ ба ҳисоби миёна ба як нафар узви хонавода 162,46 килограммро ташкил медиҳад.

Умуман дар ҷумҳурӣ дар соли 2021 истеъмоли картошка ба ҳисоби миёна ба ҳар нафар аҳолӣ 41,22 кг, сабзавоту полизӣ 126,16 кг, шир ва маҳсулоти ширӣ 54,84 кг, гӯшт ва маҳсулоти гӯштӣ 26,43 кг, равғани растанӣ ва дигар равғанҳо 18,68 кг, тухм 167 дона, қанду шакар ва маҳсулоти қаннодӣ 17,52 кг, меваҷот 38,40 кг-ро ташкил кардааст. Таносуби бештари хароҷоти хонаводаҳо барои хариди маҳсулоти хӯрокворӣ ба маҳсулоти нонӣ 26,0 фоиз рост меояд.

Графики 9: Сохтори арзиши маҷмӯи маҳсулоти озуқа дар моҳи декабри солҳои 2020-2021
(дар охири моҳ, ба ҳисоби фоиз, ба як нафар)

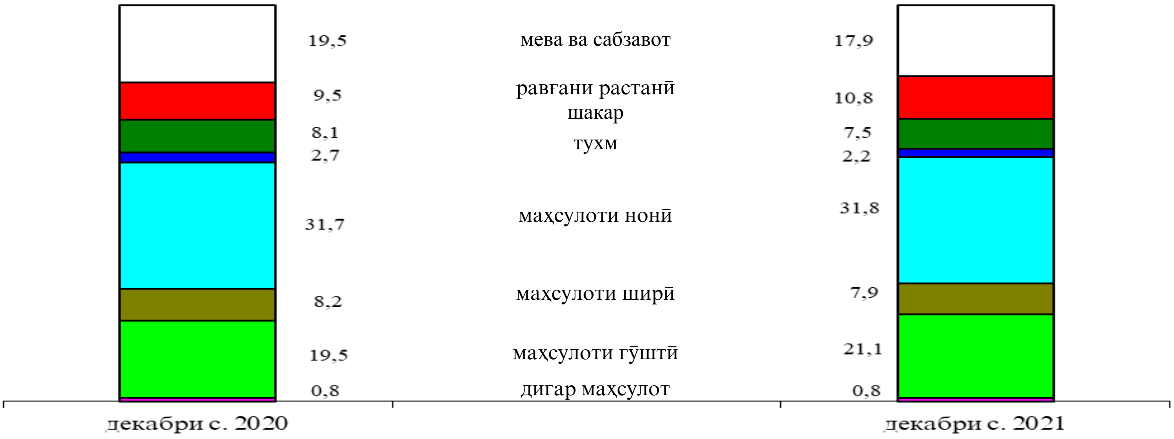

Дар бораи истеъмоли маҳсулоти хӯрокворӣ ба ҳисоби миёна ба ҳар нафар аҳолӣ дар хонаводаҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар замимаи 6 маълумоти муфассал оварда шудааст.

Ҷадвали 11: Таркиби моддаҳои ғизобахши маҳсулоти истеъмолшуда дар як шабонарӯз (бе пиво ва вино)

	Ба як узви хонавода дар як шабонарӯз	аз он ҷумла:		Ба як узви хонавода дар як шабонарӯз	аз он ҷумла:	
		дар шаҳрҳо	дар деҳот		дар шаҳрҳо	дар деҳот
	с.2020			с.2021		
сафеда, грамм	65,60	72,94	59,97	62,93	66,84	59,91
аз он ҷумла дар маҳсулоти чорво, грамм	25,72	30,30	22,20	23,90	25,77	22,45
равған, грамм	102,37	111,35	95,46	92,48	101,53	85,50
аз он ҷумла дар маҳсулоти чорво, грамм	29,61	35,12	25,36	25,32	27,33	23,77
Карбогид-ридҳо, грамм	377,79	385,81	371,62	366,22	371,35	362,26
Калориянокии маҳсулоти истеъмол-шуда, к/кал	2694,03	2836,31	2584,65	2544,87	2662,45	2454,21
аз он ҷумла дар маҳсулоти чорво, к/кал	434,68	505,47	380,27	373,94	396,33	356,68

4.2. Нишондиҳандаҳои бехатарии озуқаворӣ, ки ба даромадҳои аҳолӣ вобаста нестанд

4.2.1. Беморӣ

Ҷадвали 12: Беморшавии аҳолӣ ба бемориҳои сirояткунанда

(ҳодиса)

Бемориҳои сироят-кунанда ба қайд гирифта шудаанд	2020				2021			
	сем. I	сем. II	сем. III	сем. IV	сем. I	сем. II	сем. III	сем. IV
Ҳамагӣ	6779	6019	16468	7557	5631	9546	14755	10713
Бемории сироят-кунандаи шадиди рӯда	1611	3723	14615	3857	1823	6123	9110	5372
аз он ҷумла:								
исҳоли хунини бактериалӣ	33	8	101	13	16	29	52	16
домана (арақаи шикампеч)	15	50	1	-	-	-	-	-
Гепатитҳои шадиди вирусӣ	1534	333	530	1801	1123	322	521	1977
Бемории сил	1038	817	804	821	859	1109	719	793
Брутселлёз	71	123	110	66	110	282	87	42
Бемориҳои паразитарӣ	11420	8128	12809	12102	9781	12487	12109	9637

Дар семоҳаи чоруми соли 2021 нисбат ба семоҳаи чоруми соли 2020 зиёдшавии ба бемориҳои сирояткунанда гирифтор шудани аҳолӣ 41,8 фоиз ба қайд гирифта шудааст. Бемориҳои сирояткунандаи шадиди рӯда 50,1 фоизи шумораи умумии бемориҳои сирояткунанда, гепатитҳои шадиди вирусӣ 18,5 фоизро ташкил медиҳанд.

Дар давраи ҳисобот зиёдшавии бемориҳои сирояткунандаи шадиди рӯда 39,3 фоиз, гепатитҳои шадиди вирусӣ 9,8 фоиз нисбат ба семоҳаи чоруми соли 2020-ум ба қайд гирифта шудааст.

Нисбат ба семоҳаи чоруми соли 2020 бақайдгирии бемориҳои сил 3,4 фоиз, брутселлёз 36,4 фоиз ва бемориҳои паразитарӣ 23,1 фоиз кам ва бемориҳои исҳоли хунини бактериалӣ 23,1 фоиз зиёд шудаанд.

Ҷадвали 13: Ба бемориҳои сирояткунанда гирифтор шудани кӯдакони 0-14 сола

(ҳодиса)

Бемориҳои сироят-кунанда ба қайд гирифта шудаанд	2020				2021			
	сем. I	сем. II	сем. III	сем. IV	сем. I	сем. II	сем. III	сем. IV
Ҳамагӣ	4262	3786	11575	5008	3374	6276	7913	6746
Бемории сироятку-нандаи шадиди рӯда	1079	2770	10851	2670	1248	4817	7012	3983
аз он ҷумла:								
исҳоли хунини бактериалӣ	18	6	91	10	7	15	38	8
домана (арақаи шикампеч)	7	34	-	-	-	-	-	-
Гепатитҳои шадиди вирусӣ	1386	270	462	1654	978	267	466	1809
Бемории сил	73	62	39	36	46	53	30	56
Брутселлёз	8	11	7	7	13	39	13	9
Бемориҳои паразитарӣ	6561	4496	7431	8019	5491	7582	7188	5671

Дар семоҳаи чоруми соли 2021 нисбат ба семоҳаи чоруми соли 2020 бақайдгирии бемориҳои сирояткунанда дар кӯдакони синни то 14 сола 34,7 фоиз зиёд шудааст. Таносуби касалиҳои сирояткунанда дар кӯдакони синни то 14 сола 63,0 фоизи шумораи умумии касалиҳои сирояткунандаи аҳолиро ташкил медҳад. Касалиҳои шадиди сирояткунандаи рӯда 41,0 фоизи шумораи умумии касалиҳои сирояткунандаро дар кӯдакони то 14 сола ташкил медиҳанд ва нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 49,2 фоиз зиёд шудаанд.

Нисбат ба семоҳаи чоруми соли 2020 бақайдгирии бемориҳои гепатитҳои шадиди вирусӣ 9,4 фоиз, бемории сил 1,6 баробар ва касалиҳои брутселлёз 28,6 фоиз зиёд ва касалиҳои паразитарӣ 29,3 фоиз, исҳоли хунини бактериалӣ 20,0 фоиз дар кӯдакони то синни 14 сола кам шудаанд.

4.2.2. Таваллуд, фавт, афзоиши табиӣ

Дар моҳҳои январ - декабри соли 2021 мақомоти сабти асноди ҳолати шаҳрвандӣ (САҲШ) – 215,9 ҳазор[1] кӯдакони навзоди дар мӯҳлатҳои дар асоси қонун муайян кардашуда (бе назардошти сабти барқароркунии таваллудҳои солҳои пешин) ва 39,0 ҳазор шахсони фавтида, аз он ҷумла 2,0 ҳазор кӯдакони синни то 1 сола фавтидаро ба қайд гирифтаанд.

Коэффитсиенти умумии таваллуд ва коэффитсиенти умумии фавт аз рӯи баҳои пешакӣ мутаносибан ба 1000 нафар аҳолӣ 22,0 ва 4,0 нафар рост омадааст.

Ҷадвали 14: Бақайдгирии таваллуд ва фавт дар мақомоти сабти асноди ҳолати шаҳрвандӣ (САҲШ) дар солҳои 2019-2021

	шумораи таваллуди ба қайд гирифташуда, ҳамагӣ дар мӯҳлати дар асоси қонун муайяншуда		*шумораи шахсони фавтидаи ба қайд гирифташуда*		*афзоиши табиии аҳолӣ*	
	нафар	*ба ҳисоби фоиз нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта*	*нафар*	*ба ҳисоби фоиз нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта*	*нафар*	*ба ҳисоби фоиз нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта*
соли 2019						
семоҳаи 1	54698	103,9	8951	109,3	45747	102,9
семоҳаи 2	50309	104,0	7997	103,0	42312	104,1
семоҳаи 3	57575	98,3	8032	100,8	49543	97,9
семоҳаи 4	68380	98,6	8114	97,1	60266	98,8
дар як сол	230962	100,9	33094	102,6	197868	100,6
соли 2020						
семоҳаи 1	57092	104,4	8932	99,8	48160	105,3
семоҳаи 2	43783	87,0	9883	123,6	33900	80,1
семоҳаи 3	65675	114,1	10082	125,5	55593	112,2
семоҳаи 4	73161	107,0	12846	158,3	60315	100,1
дар як сол	239711	103,8	41743	126,1	197968	100,1
соли 2021						
семоҳаи 1	54960	96,3	9101	101,9	45859	95,2
семоҳаи 2	48544	110,9	8083	81,8	40461	119,4
семоҳаи 3	48915	74,5	12501	124,0	36414	65,5
семоҳаи 4	63437	86,7	9331	72,6	54106	89,7
дар як сол	215856	90,0	39016	93,5	176840	89,3

[1] Мувофиқи методологияи баҳисобгирии шумораи аҳолӣ ва дигар нишондиҳандаҳои демографӣ, таваллудҳои бақайдгирифташудаи дар давоми соли тақвимӣ ба инобат гирифта мешавад

Графики 10: Коэффитсиенти умумии таваллуд ба 1000 нафар аҳолӣ дар сатҳи минтақаҳо

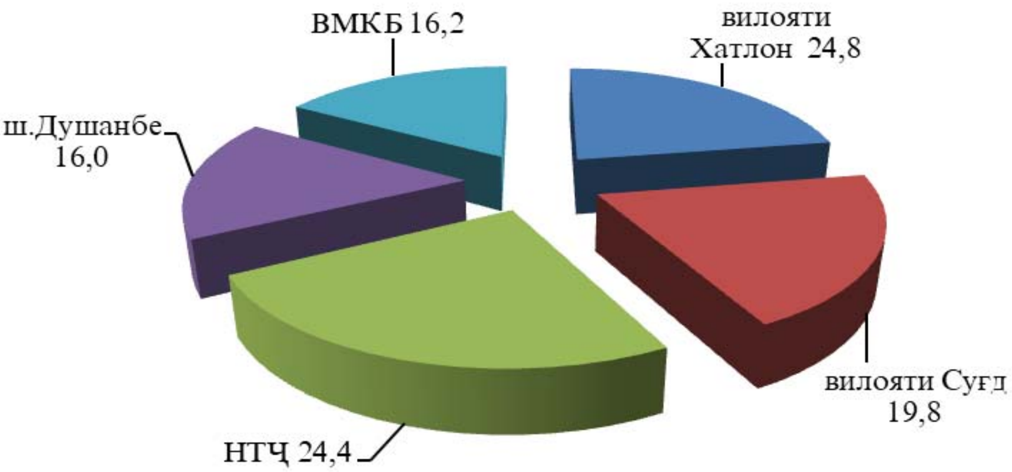

Графики 11: Коэффитсиенти умумии фавт ба 1000 нафар аҳолӣ дар сатҳи минтақаҳо

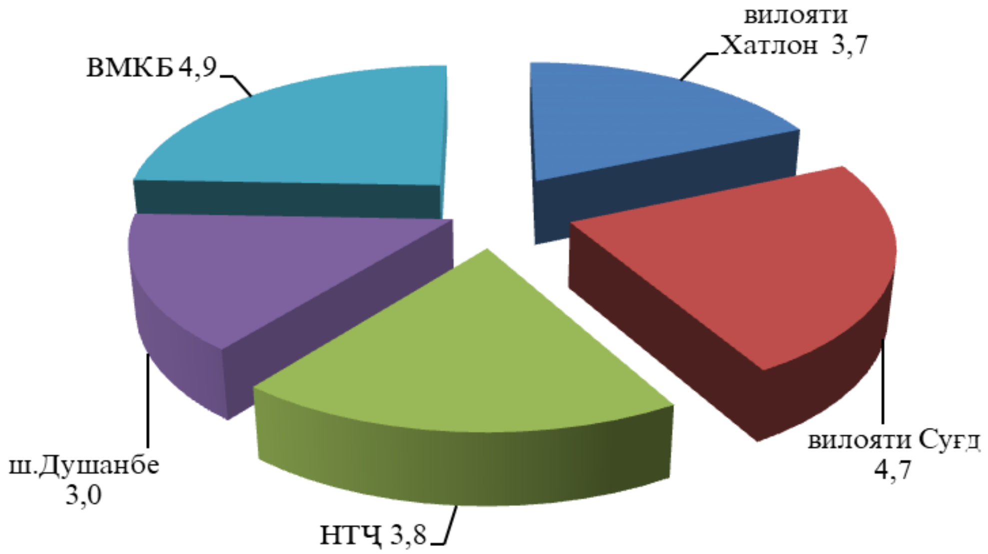

Дар моҳҳои январ - декабри соли 2021 нисбат ба ҳамин давраи соли 2020 дар ҷумҳурӣ бақайдгирии таваллуд 10,0 фоиз кам шудааст. Камшавии бақайдгирии таваллуд дар ҳамаи минтақаҳо мушоҳида шудааст ба ғайр аз шаҳри Душанбе. Дар вилояти Хатлон камшавии бақайдгирии таваллуд 10,6 фоиз (86,8 ҳазор нафар), дар вилояти Суғд 12,4 фоиз (55,5 ҳазор нафар), дар ВМКБ 7,2 фоиз (3,7 ҳазор нафар) ва дар ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ 13,0 фоиз (50,7 ҳазор нафар)-ро ташкил намудааст. Дар шаҳри Душанбе бақайдгирии таваллуд 12,6 фоиз зиёд шуда, 19,1 ҳазор кӯдаки навзодро ташкил намудааст.

Ҷадвали 15: Шумораи таваллуд, фавт ва афзоиши табиии аҳолӣ дар моҳҳои январ - декабри солҳои 2020 -2021

	шумораи таваллудҳои ба қайд гирифташудаи дар мӯҳлати дар асоси қонун муайян шуда		*шумораи шахсони фавтида*		*афзоиши табии аҳолӣ*	
	2020	*2021*	*2020*	*2021*	*2020*	*2021*
	нафар					
Ҷумҳурӣ	**239711**	**215856**	**41743**	**39016**	**197968**	**176840**
аз он ҷумла:						
ВМКБ	3990	3703	1120	1130	2870	2573
Вилояти Суғд	63379	55522	13931	13285	49448	42237
Вилояти Хатлон	97116	86826	14263	13058	82853	73768
ш.Душанбе	16940	19072	3645	3552	13295	15520
НТҶ	58286	50733	8784	7991	49502	42742

Бақайдгирии шахсони фавтида дар моҳҳои январ-декабри соли 2021 нисбат ба ҳамин давраи соли 2020-ум 6,5 фоиз кам шуда, 39,0 ҳазор нафарро ташкил дод. Камшавии бақайдгирии шахсони фавтида дар ҳамаи минтақаҳои ҷумҳурӣ мушоҳида шудааст, ба ғайр аз ВМКБ. Дар вилояти Суғд бақайдгирии шахсони фавтида – 4,6 фоиз кам шуда (13,3 ҳазор фавт), вилояти Хатлон – 8,4 фоиз (13,1 ҳазор фавт), дар шаҳри Душанбе – 2,6 фоиз (3,6 ҳазор фавт), дар ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ – 9,0 фоиз (8,0 ҳазор фавт) кам шудааст. Дар ВМКБ – 0,9 фоиз зиёд шуда, 1,1 ҳазор фавтро ташкил додааст.

Афзоиши табиии аҳолӣ аз рӯи маълумоти пешакӣ дар моҳҳои январ-декабри соли 2021 нисбат ба ҳамин давраи соли 2020 ба андозаи 10,7 фоиз кам шуда, 176,8 ҳазор нафар ё ба 1000 нафар аҳолӣ 18,0 нафар рост омадааст.

Ҷадвали 16: Шумораи аҳолӣ

Бо назардошти шумораи таваллудшудагон, фавтидагон ва муҳоҷират шумораи аҳолӣ (аз рӯи ҳисобҳои пешакӣ) то 1 -уми январи соли 2022 ташкил дод:

	шумораи аҳолӣ то 1.01. с.2022-ум, ҳазор нафар[x]	*нисбат ба ҳамин давраи соли 2021, (бо фоиз)*
Ҷумҳури Тоҷикистон	**9890,9**	**101,7**
аз он ҷумла:		
ВМКБ	229,4	100,8
Вилояти Суғд	2825,4	101,5
Вилояти Хатлон	3537,1	102,0
ш.Душанбе	1201,7	101,4
НТҶ	2097,3	102,0

[x)] *ба ҳолати 1.01.2021-1.01.2022 бо назардошти маълумоти барӯихатгирии аҳолӣ ва фонди манзил*

МЕТОДОЛОГИЯ

1. Методологияи таҳлили бехатарии озуқаворӣ

«Бехатарии озуқаворӣ ва ғизо ҳамон вақт таъмин ҳисобида мешаванд, ки агар озуқаворӣи мувофиқ (аз нуқтаи назари миқдор, сифат, бехатар будан, аз ҷиҳати иҷтимоию фарҳангӣ маъқул), ***мавҷуд*** ва ***дастрас*** бошад ва ҳамаи шахсон ***ҳамавақт*** барои таъмини ҳаёти фаъол ва солим чунин озуқавориро қаноатмандона ***истеъмол ва ҳазм*** кунанд».

Мавҷуд будан: бехатар ва кофӣ будани озуқаворӣ аз ҷиҳати миқдор ва сифат

Дастрас будан: ҳамаи хонаводаҳо ва ҳамаи аъзои онҳо барои харидории миқдори зарурии озуқаворӣ (аз ҳисоби истеҳсолот, харид ва ёрӣ) ба қадри кофӣ захира доранд;

Истеъмолот ва ҳазм донистани ҳолати саломатӣ ва шароити тозагӣ (санитарӣ) барои он зарур аст, ки организми инсон озуқавориро истеъмол ва ҳазм карда тавонад.

Устуворӣ доимо мавҷуд ва дастрас будани ғизо, истеъмол ва ҳазм кардани хӯрокворӣ мебошад. Агар озуқаворӣ мунтазам дастрас набошад, баъзе шахсон аз норасоии доимӣ ё муваққатии озуқаворӣ азият мекашанд.

Барои фаҳмо шудан, ҳамаи чор ҷиҳати бехатарии озуқаворӣ ва ғизо дар расми зер оварда шудааст:

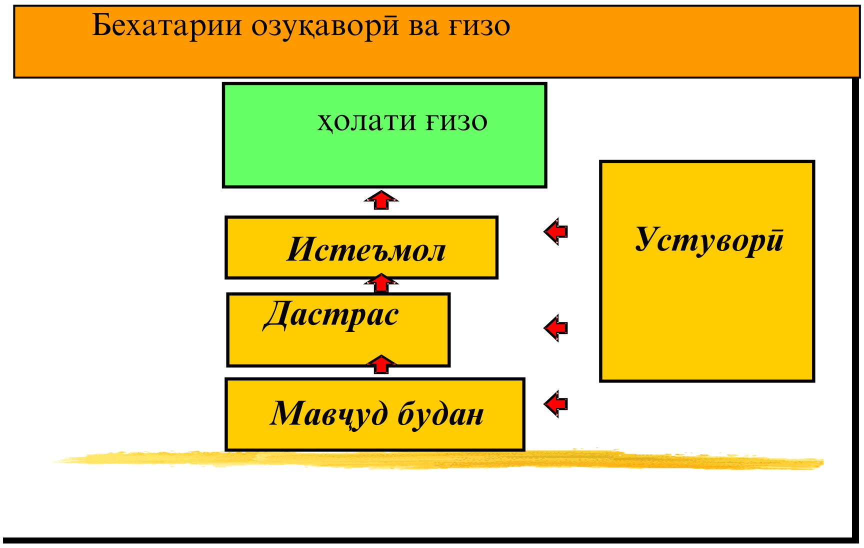

Барои хонаводаҳо ва шахсони ҷудогона, ки дар ҷамъият зиндагӣ мекунанд, барои таъмини бехатарии озуқаворӣ мавҷуд будани чор самт зарур аст. Ин самтҳо бояд якбора дар ҳамаи сатҳи хонавода ва шаҳрванди ҷудогона (**сатҳи хурд**) то сатҳи ҷамоат (шаҳрак, ноҳия, вилоят), ки онҳо ба **сатҳи миёна дохил** мебошанд, то сатҳи миллӣ ё умумиҷаҳонӣ яъне, **сатҳи калон,** таъмин бошанд.

Барои мақсадҳои мониторинги бехатарии озуқаворӣ нишондиҳандаи хеле муҳимро (мувофиқ) интихоб намудан ва онро мунтазам чен кардан зарур аст.

Усули тартиб додани тарози (баланси) озуқаворӣ аз рӯи намудҳои хӯрокворӣ (асосӣ):

Тарози (баланси) озуқаворӣ аз рӯи маҳсулоти заминавии хӯрокворӣ, асосӣ тартиб дода шудааст.

Ҳангоми тартиб додани тарози озуқаворӣ нишондиҳандаи маҳсулоти захира аз тарози соли гузашта гирифта шудааст, яъне захираи охири соли гузашта, захираи то 1 январи соли ҷорӣ шуда метавонад. Оид ба воридоту содироти маҳсулот маълумотҳои расмӣ, аз рӯи истеҳсолот - маълумотҳои таъҷилӣ (пешакӣ) истифода бурда шудаанд.

Бо назардошти масоҳати киштшуда бо зироатҳои кишоварзӣ ва бо истифодаи масрафи аслии 1 гектар кишт, хароҷоти тухмӣ муайян карда шудааст. Ҳисобу китоб талофот дар асоси меъёрҳои муқарраршудаи расмӣ амалӣ карда мешавад.

Барои муайян намудани сарфи тухм барои чӯҷабарорӣ, миқдори аслии чӯҷаҳо ва маводи меъёрӣ оид ба чӯҷабарорӣ аз шумораи тухми гузошташуда ба ҳисоб гирифта шудаанд.

Озуқаворӣ, ки аҳолӣ истеъмол мекунад, инчунин хароҷоти хӯроки чорво дар асоси маълумотҳои тадқиқоти буҷети 3000 хонавода ҳисоб карда шудааст. Дар мавриди ҳисоби истеъмоли гӯшт аз тарафи аҳолӣ низ миқдори гӯште, ки барои риояи анъанаҳои миллӣ (дар вақти маросимҳои дафн, тӯй, маросимҳои динӣ-идҳои мазҳабӣ, миллӣ ва ғайра) сарф карда шудаанд, ба назар гирифта шудааст.

Тафсирот

Шахсони 16-сола ва калонсолтар, ки дар давраи тадқиқот (таҳлилшаванда) машғулият (машғулияти даромаднок) надоштанд; дар ҷустуҷӯи кор буданд, яъне ба Хадамоти давлатии шуғли аҳолӣ муроҷиат кардаанд, ё дигар усули корёбиро истифода бурдаанд; тайёр буданд ба кор шурӯъ кунанд, ***бекор*** ҳисобида мешаванд.

Маҷмӯи Маҳсулоти Дохилӣ (ММД) - нишондиҳандаи маҷмӯи фаъолияти иқтисодии мамлакат мебошад. ММД бо нархҳои асосию бозорӣ (ММД-и номиналӣ) ва бо нархҳои муқоисавӣ (ММД ҳақиқӣ) ҳисоб карда мешавад.

Нишондиҳандаи кӯтоҳмухлати рушди иқтисодиёт – нишондиҳандаи пешакии фаъолияти иқтисодиест, ки дар асоси нишондиҳандаҳои пешакии ҳармоҳаи соҳаҳои иқтисодиёт ташаккул ёфта, рушди иқтисодиётро дар давраи муайян дарҷ менамояд.

Индекси нархҳои истеъмолии молҳо ва хизматрасонии пулакӣ ба аҳолӣ (ИНИ) тағйироти сатҳи умумии нархи молҳо ва хизматрасониро тавсиф мекунад. Индекс ченаки арзиши маҷмӯи ҳақиқии молҳо ва хизматрасонӣ дар давраи ҷорӣ нисбат ба арзиши он дар давраи асосӣ мебошад.

Музди миёнаи меҳнати номиналии ҳармоҳа бо роҳи тақсимкунии фонди аслии ҳисоб кардашудаи музди меҳнати кормандони ҳайати рӯйхат ва дуҷоякорон ба шуморае, ки барои ҳисоб кардани музди миёнаи кор қабул шудааст ва ба шумораи моҳҳои давраи ҳисобот қабул шудааст, ҳисоб карда мешавад.

Калориянокии хӯрок ба ҳар нафар аҳолӣ дар як шабонарӯз. Ғизонокии озуқаи истеъмолкардаи ҳар нафар узви хонавода, инчунин таркибҳои кимиёвии он (сафедаҳою равған) мебошад.

Сатҳи бекории расмӣ аз рӯи таносуби шумораи бекорони расмӣ ба қайд гирифташуда ва шумораи аҳолии дар иқтисодиёт фаъол, ба ҳисоби фоиз ҳисоб карда мешавад.

Ихтисораҳои истифодашуда:

ММД	Маҷмӯи Маҳсулоти Дохилӣ
НТҶ	Ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ
ВМКБ	Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон
ИНИ	Индекси нархҳои истеъмолӣ
НКРИ	Нишондиҳандаҳои кутоҳмӯҳлати рушди иқтисодиёт

Замимаи 1. Маълумоти мухтасари шароити обу хаво дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар семоҳаи чоруми соли 2021

Хулосаи обу ҳавосанҷӣ

Октябр. Моҳи октябр дар ҷумҳурӣ ҳавои салқин ва боришоти нисбатан кам мушоҳида гардид.

Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво дар бештари ноҳияҳои ҷумҳурӣ аз меъёри иқлимӣ 1-2⁰C паст, дар баъзе минтақаҳо дар ҳудуди нишондиҳандаҳои миёнаи дарозмуддат ба қайд гирифта шуда, дар ноҳияҳои водӣ-доманакӯҳӣ 12+16⁰ гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ 5+12⁰C гарм (дар ноҳияи Дарвоз ва мавзеи Хумроғӣ 15+16⁰C гарм) ва дар ноҳияҳои баландкӯҳӣ -3+1⁰C -ро ташкил намуд.

Ҳавои нисбатан гарм дар ҷумҳурӣ давраи рӯзҳои 1-8 ва 13-20 октябр ба қайд гирифта шуда, ҳарорати рӯзонаи ҳаво дар водиҳо баланд шуда, то 24+29⁰C гарм шуд, давраи рӯзҳои 14-19 октябр дар вилояти Суғд 21+24⁰C гармӣ мушоҳида гардид.

Нишондиҳандаҳои нисбатан пасти ҳарорати ҳаво давраи рӯзҳои 9-10, 22 ва 31 октябр мушоҳида шуда, ҳарорати рӯзонаи ҳаво дар ин давра то 6-10⁰C паст шуда, ҳарорати миёнаи шабонарӯзии ҳаво бошад аз меъёри иқлимӣ 3-6⁰C паст буд, ки боиси боридани барф дар ноҳияҳои кӯҳӣ гардид.

Миқдори моҳонаи боришот дар бешари манотиқи кишвар бо истисно аз мавзеи Шаймаки ВМКБ аз меъёри иқлимӣ паст буда, дар ноҳияҳои водӣ-доманакӯҳӣ 5-69 фоиз (дар ш.Панҷикент 117 фоиз), дар ноҳияҳои кӯҳӣ 7-63 фоиз, дар ВМКБ 4-88 фоиз (н.Ишкошим 111 фоиз, дар мавзеи Шаймак 207 фоиз)-и меъёри иқлимиро ташкил намуд.

Дар давраи рӯзҳои 1-4, 8-10, 21-22 ва 28 октябр дар ноҳияҳои алоҳидаи вилояти Хатлон ва Ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ чангу ғубор ба амал омада буд.

Рӯзҳои 1-2, 21-23 ва 28 октябр дар баъзе ноҳияҳои вилоятҳои Суғд, Хатлон ва Ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ шиддатёбии вазиши шамол бо суръати то 16-24м/с ба қайд гирифта шуд.

Ноябр. Моҳи ноябри соли 2021 дар ҷумҳурӣ ҳавои салқин мушоҳида гардида, дар вилояти Хатлон ва Вилояти мухтори кӯҳистони Бадахшон боришот дар ҳудуди меъёр ва дар ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ ва вилояти Суғд аз меъёри иқлимӣ паст ба амал омада буд.

Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво дар бештари ноҳияҳои ҷумҳурӣ аз нишондиҳандаҳои миёнаи дарозмуддат 1-2⁰C паст ба қайд гирифта шуда, дар ноҳияҳои водӣ-доманакӯҳӣ 5+9⁰C гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ -1+3⁰C (дар ноҳияи Рашт +5⁰C гарм) ва дар шарқи Вилояти мухтори кӯҳистони Бадахшон 8-11⁰C хунукиро ташкил намуд.

Ҳавои нисбатан гарм дар ҷумҳурӣ дар аввал ва охири моҳ ба қайд гирифта шуда, ҳарорати рӯзонаи ҳаво дар водиҳо баланд шуда, то 18+23^{0}С гарм ва дар вилояти Суғд то 15+17^{0}С гармӣ ба қайд гирифта шуд.

Давраи рӯзҳои 17-19 ноябр ҳавои нисбатан сард мушоҳида гардида, ҳарорати рӯзонаи ҳаво то 12-14^{0}С паст шуда, ҳарорати миёнаи шабонарӯзии ҳаво аз меъёри иқлимӣ 5-6^{0}С паст шуда, боиси боридани барф дар ноҳияҳои кӯҳӣ гардид.

Миқдори моҳонаи боришот дар бешари Ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ ва вилояти Суғд аз меъёри иқлимӣ паст, дар вилояти Хатлон ва ВМКБ (бо истисно аз стансияҳои Айвоҷ, Панҷи поён, Ишкошим, Ҷавшангоз, Қарокӯл миқдори боришот аз меъёри иқлимӣ баланд) дар ҳудуди меъёри иқлимӣ буда, дар ноҳияҳои водӣ-доманакӯҳии вилояти Хатлон 62-270 фоиз (дар мавзеи Айвоҷ, ки меъёри боришоташ 10мм аст, 27мм боришот ба қайд гирифта шуд), дар НТҶ 19-110 фоиз, дар вилояти Суғд 10-121 фоиз, дар ВМКБ 38-302 фоиз (дар ш.Ишкошим, ки меъёри боришоташ 4,3мм аст, 13мм боришот ба амал омад)-и меъёри иқлимиро ташкил намуд.

Дар давраи рӯзҳои 5-10 ва 17 ноябр дар ноҳияҳои алоҳидаи вилояти Хатлон ва Суғд тӯфони чангу ғубор ба амал омад.

Рӯзҳои 4, 17, 19-20 ва 26 ноябр дар баъзе ноҳияҳои вилоятҳои Суғд ва Хатлон шиддатёбии вазиши шамол бо суръати то 16-25м/с ба қайд гирифта шуд.

Рӯзҳои 5, 9-15,18-23 ва 27-29 ноябр воридшавии кӯтоҳмуддати анбӯҳи ҳавои намнок ва сард мушоҳида гардида, дар ноҳияҳои алоҳидаи вилояти Хатлон ва ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ тормеғ (туман) фаромада буд.

Санаи 17 ноябр ба Ҷумҳурии Тоҷикистон аз самти шимолу ғарб анбӯҳи ҳавои сарди арктикӣ ворид гардида, дар ноҳияҳои водибуда ҳарорати ҳаво якуякбора паст гардида боришоти борон ба барф мубаддал гардид. Моҳи ноябри соли ҷорӣ дар ноҳияҳои водибуда аввалин барф борида, дарҳол об шуд.

Декабр. Моҳи декабри соли ҷорӣ муддати бардавом зери таъсири мавҷҳои ҷанубӣ ва ҷанубу ғарбӣ қарор дошта, боиси ҳавои гарм ва норасоии боришот дар ҷумҳурӣ бо истисно аз Вилояти мухтори кӯҳистони Бадахшон гардид.

Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво дар бештари ноҳияҳои ҷумҳурӣ аз меъёри иқлимӣ 1-2^{0}С баланд, дар ноҳияҳои ғарбии ВМКБ аз нишондиҳандаҳои миёнаи чандинсола 1-20 паст ба қайд гирифта шуда, дар ноҳияҳои водбуда 5+8^{0}С гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ -2+3^{0}С (дар ноҳияи Лахш ва мавзеи Деҳавз -5^{0}С хунук, дар ноҳияи Ишкошим -60 хунук, дар мавзеи Навобод -7^{0}С хунук) ва дар ноҳияҳои баландкӯҳӣ 14-18^{0}С (дар мавзеи Булункӯл -21,7^{0}С хунук) хунукиро ташкил намуд.

Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво дар соли ҷорӣ нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 2-5^{0}С гармтар (моҳи декабри соли 2020 ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво дар бештари ноҳияҳои ҷумҳурӣ аз меъёри иқлимӣ 1-30 паст, дар ВМКБ то 2-4^{0}С паст ба қайд гирифта шуда буд) мушоҳида гардид.

Пастшавии кӯтоҳмуддат ҳарорати ҳаво дар ноҳияҳои водибуда давраи рӯзҳои 14-16 ва 26-28 декабр мушоҳида гардида, ҳарорати рӯзонаи ҳаво давоми ин давраҳо аз 2+8^{0}С гармӣ ва ҳарорати шабонаи ҳаво аз 2-7^{0}С хунукӣ тағйир наёфт.

Ҳавои нисбатан гарм дар ҷумҳурӣ дар панҷрӯзаи аввали моҳ ба қайд гирифта шуда, ҳарорати рӯзонаи ҳаво дар водиҳо рӯзона 20+25^{0}С гарм ва шабона 2+7^{0}С гарм шуд.

Дар ноҳияҳои кӯҳӣ тағйирёбии ҳарорати ҳаво мушоҳида гардида, шабона аз 2-7^{0}С хунук то 10-15^{0}С хунук, рӯзона аз 4+9^{0}С гарм то 0-50 хунук, дар ноҳияҳои баландкӯҳӣ шабона аз 17-240 хунук то 25-300 хунук (дар мавзеи Булункӯл аз 28-33^{0}С хунук то 36-41^{0}С хунук, рӯзҳои алоҳида ҳарорати ҳаво паст шуда то 47-52^{0}С хунук), рӯзона аз 3-80 хунук то 10-150 хунук (дар мавзеи Булункӯл аз 20-25^{0}С хунук то 30-35^{0}С хунук) ба қайд гирифта шуд.

Боришот давоми моҳ 4-8 рӯз ба амал омада, асосан бо шиддатнокии паст ба қайд гирифта шуданд.

Миқдори моҳонаи боришот асосан аз нишондиҳандаҳои миёнаи дарозмуддат паст мушоҳида гардид. Миқдори моҳонаи боришот дар вилояти Суғд 11-79 фоиз, дар НТҶ 24-86 фоиз, дар вилояти Хатлон 25-91 фоиз, дар ВМКБ 10-68 фоиз (дар ноҳияи Ишкошим 200 фоиз,-меъёр 5,5мм боришот 11мм, дар мавзеъҳои Ҷавшангоз ва Қарокӯл 141-143 фоиз меъёр 4-12мм боришот 6-16мм)–и меъёри иқлимиро ташкил намуд.

Миқдори боришоти баамаломада дар соли 2021 ва ҳам соли 2020 аз меъёри иқлимӣ паст арзёбӣ гардидаанд. Миқдори боришоти моҳи декабри соли 2020 ба меъёри иқлимӣ наздик буда, аз меъёри боришоти моҳи декабри соли 2021 баланд мушоҳида гардид (моҳи декабри соли 2020-ум 91 фоиз аз меъёр, моҳи декабри соли 2021-ум 56 фоиз аз меъёри иқлимӣ).

Давоми моҳ дар ноҳияҳои алоҳидаи вилоятҳои Хатлон, Суғд ва Ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ тормеғ (туман) фаромада буд.

Рӯзҳои 2-3 декабр дар вилояти Суғд ва Ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ шиддатнокии вазиши шамол бо суръати 16-24м/с ба қайд гирифта шуд.

Шарҳи оби дарёҳо ва обанборҳо

Октябр. Давоми моҳи октябр дар ҳавзаи дарёҳои ҷумҳурӣ пастшавии ботадриҷи сатҳи об мушоҳида гардид. Танҳо дар аввали даҳрӯзаи сеюми моҳ бо сабаби ба амал омадани боришот сатҳи оби дарёҳои Ёхсӯ ва Қизилсӯ (ҷанубӣ) каме баланд гардид.

Сарфи миёнаи моҳонаи об давоми моҳ дар ҳавзаи дарёҳои Панҷ, Вахш, Зарафшон ва дарёи Исфара дар ҳудуд ва аз меъёр зиёд (90-120 фоиз) ба қайд гирифта шуд. Дар ҳавзаи дарёҳои Кофарниҳон ва дарёи Ёхсӯ нишондиҳандаи сарфи миёнаи моҳонаи об аз меъёр кам (60-80 фоиз) ба қайд гирифта шуд.

Ҳаҷми оби обанбори Норак дар давоми моҳ 107 млн.м^3 кам гардида, санаи 31-уми октябри соли ҷорӣ 10469 млн.м^3-ро ташкил дод, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 156 млн.м^3 зиёд мебошад.

Ҳаҷми оби обанбори Қайроққум дар давоми моҳ 831 млн.м^3 зиёд гардида, санаи 31-уми октябри соли равон 2418 млн. м^3 -ро ташкил дод, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 180 млн.м^3 кам мебошад.

Дурустии пешгӯиҳои моҳонаи обшиносӣ 84 фоизро ташкил дод.

Ноябр. Давоми моҳи ноябр пастшавии ботадриҷи сатҳи об дар ҳавзаи дарёҳои ҷумҳурӣ мушоҳида гардида, танҳо сатҳи оби дарёҳои Кофарниҳон ва Қизилсӯ (ҷанубӣ) бетағйир монданд.

Сарфи миёнаи моҳонаи об давоми моҳ дар ҳавзаи дарёҳои Панҷ, Вахш, Зарафшон ва дарёи Исфара дар ҳудуд ва аз меъёр кам (80-110 фоиз) ба қайд гирифта шуд. Дар ҳавзаи дарёи Кофарниҳон нишондиҳандаи сарфи миёнаи моҳонаи об аз меъёр кам (70-90 фоиз) мушоҳида гардид.

Ҳаҷми оби обанбори Норак дар давоми моҳ 553 млн.м^3 кам гардида, санаи 30 ноябри соли ҷорӣ 9915 млн.м^3-ро ташкил дод, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 135 млн.м^3 зиёд мебошад.

Ҳаҷми оби обанбори Қайроққум дар давоми моҳ 515 млн.м^3 зиёд гардида, санаи 30 ноябри соли равон 2933 млн.м^3 -ро ташкил дод, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 211 млн.м^3 кам мебошад.

Дурустии пешгӯиҳои моҳонаи обшиносӣ 100 фоизро ташкил дод.

Декабр. Давоми моҳи декабр дар ҳавзаи дарёҳои ҷумҳурӣ асосан пастшавии сатҳи об ба қайд гирифта шуда, дар даҳрӯзаи сеюми моҳ дар аксарияти дарёҳои ҳавзаи дарёҳои Панҷ, Зарафшон ва Кофарниҳон баландшавии сатҳи об ба мушоҳида расид. Сатҳи оби дарёҳои Ёхсӯ ва Қизилсӯ (ҷанубӣ) дар давоми моҳ бетағйир монд.

Сарфи миёнаи моҳонаи об давоми моҳ дар ҳавзаи дарёҳои Панҷ, Кофарниҳон, Зарафшон ва дарёи Исфара дар ҳудуд ва аз меъёр кам (40-100 фоиз) ба қайд гирифта шуд. Дар ҳавзаи дарёи Вахш нишондиҳандаи сарфи миёнаи моҳонаи об дар ҳудуд ва аз меъёр зиёд (100-115 фоиз) мушоҳида гардид.

Ҳаҷми оби обанбори Норак дар давоми моҳ 874 млн. м^3 кам гардида, санаи 30 декабри соли ҷорӣ 9041 млн. м^3-ро ташкил дод, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 282 млн.м^3 зиёд мебошад.

Ҳаҷми оби обанбори Қайроққум дар давоми моҳ 402 млн.м^3 зиёд гардида, санаи 30 декабри соли равон 3335 млн.м^3 -ро ташкил дод, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 79 млн.м^3 кам мебошад.

Дурустии пешгӯиҳои моҳонаи обшиносӣ 97 фоизро ташкил дод.

Замимаи 2. Индикаторҳои мақсадноки асосии СМР-2030

Номгӯи индикаторҳо	Воҳиди ченак	2015	2017	2018	2019	2020	с.2021[1]	Сенарияи индустриалӣ		
								2020	2025	2030
Шумораи аҳолӣ (дар охири сол)	ҳаз.нафар	8551,2	8931,2	9126,6	9313,8	9721,4	9890,9	9500	10490	11580
Суръати афзоиши воқеии ММД ба ҳисоби миёна дар як сол*	%	6,0	x	7,6	7,4	4,4	9,2	6,7	6,9	7,8
										6-7
ММД ба ҳар нафар аҳолӣ	сомонӣ	5727,8	7291,4	7870,2	8580,1	8922,2	10086,7	8430	12297	17754
Маҷмӯи пасандозҳои дохилӣ нисбат ба ММД	%	13,0	13,0	21,1	27,1	21,7	x	22	26	28
Ҳиссаи маблағгузориҳои хусусӣ дар ММД	%	4,6	2,6	3,2	3,9	3,8	4,5	10	15	18
Ҳиссаи соҳаи саноат дар ММД	%	13,3	19,9	21,2	21,2	23,1	18,2	12,5-13,2	16	20-20,5
аз он ҷумла:										
-соҳаи истихроҷ	%	1,7	3,8	3,6	3,3	2,8	4,7	11-12	11-11,5	9-10
-соҳаи коркард	%	8,7	12,8	13,2	13,4	15,6	9,2	72-74	74-75	76-75,5
-истеҳсол ва тақсимоти газ, об ва энергия	%	2,9	3,3	4,4	4,5	4,7	4,3	15-16	14,0-14,5	14-14,5
Ҳиссаи соҳаи кишоварзӣ дар ММД	%	22,0	20,3	19,8	20,9	22,7	24,1	21	20,1	19-19,5
Ҳиссаи соҳаи хизматрасонӣ дар ММД (бе сохтмон)	%	41,0	38,1	36,0	36,5	34,6	39,8	37-37,5	34-34,2	28,5-29,5
Андозҳои холиси ғайримустақим дар ММД	%	12,6	9,8	9,8	9,7	9,0	9,8	12,6	12,5	12,5
Истеҳсоли нерӯи барқ, ҳамагӣ	млрд.кВт. соат	17,1	18,1	19,7	20,7	19,8	20,6	26,2	37,5	40,7
Истеҳсоли нерӯи барқ дар НБО	млрд.кВт. соат	16,8	17,1	17,4	19,2	18,1	19,3	24,5	34,4	37,6
Истеҳсоли нерӯи барқ ба ҳар нафар аҳолӣ	ҳаз.кВт. с/наф	2,0	2,0	2,1	2,2	2,0	2,1	2,78	3,64	3,67

Номгӯи индикаторҳо	Воҳиди ченак	2015	2017	2018	2019	2020	с.2021[1]	Сенарияи индустриалӣ		
								2020	2025	2030
Афзоиши ҳаҷми истеҳсоли саноатӣ (нисбат ба соли 2020)	%	111,3	121,3	110,6	113,2	108,8	120,8	160	260	400
Истихроҷи нафт	ҳаз.тонна	24,6	23,5	23,9	23,3	24,5	24,6	25,0	30,0	36,0
Истихроҷи газ	ҳаз.м^3	4102	1545	910,8	730,0	678,0	762,0	4600	5000	6000
Истихроҷи ангишт	млн.тонна	1,0	1,7	1,9	2,0	2,0	2,1	4,05	6,9	10,3
Гардиши бор	млрд.т.км	6,0	6,1	6,5	7,5	7,6	8,4	7,9	9,2	12,3
Мусофиргардиш	млрд.мус.км	9,2	9,3	9,3	9,3	8,0	8,8	13,2	15,5	20,6
Дарозумрии чашмдошт ҳангоми таваллуд, аз ҷумла: - мардон -занон	сол	73,6 71,8 75,6	74,9 73,0 76,9	75,0 73,3 76,9	75,0 73,3 76,9	х х х	х х х	75,7 73,8 77,7	77,8 75,9 80,0	80,0 78,0 82,2
Ҳиссаи шахсони дорои таҳсилоти касбӣ дар байни аҳолии ба кор машғул, аз ҷумла дар байни занон	%	26 20	… …	х х	х х	х х	х х	на кам аз 30 на кам аз 24	на кам аз 50 на кам аз 40	на кам аз 60 на кам аз 50
Афзоиши музди меҳнати воқеӣ (афзоиши миёна дар як сол)	%	1,8	10,8	3,9	0,3	-3,9	1,4	5		
Таносуби музди меҳнати занон бо музди меҳнати мардон	%	61,1	59,9	59,6	64,10	66,7	х	65	70	75
Фарогирии кӯдакони аз 3 то 6 сола бо муассисаҳои таҳсилоти томактабӣ	% ба гурӯҳи синну сол	9,1	9,4	9,7	10,2	9,6	9,9[1]	30	40	50
Ҳисоби миёнаи солҳои хониш дар мактаб	сол	9,6	9,6	х	х	х	х	10	11	12

Номгӯи индикаторҳо	Воҳиди ченак	2015	2017	2018	2019	2020	с.2021[1]	Сенарияи индустриалӣ		
								2020	2025	2030
Хароҷотҳои умумӣ ба соҳаи илм[4]	% нисбат ба ММД	0,15	0,09	0,09	0,09	0,09	0,09	на кам аз 0,8	на кам аз 1,2	на кам аз 1,5
Афзоиши нафақаҳои воқеӣ (афзоиши миёна дар як сол)	%	-6,3	-7,3	10,3	-9,4	-2,5	-8,1	6		
Сатҳи таъминот бо манзил	м²/нафар	10,7	10,8	10,8	х	х	х	13	15	17
Сатҳи камбизоатӣ	%	31	29,5	27,4	26,3	х	х	20	18	15
Сатҳи фақри шадид	%	15,7	14,0	11,8	10,7	х	х	-	-	0
Индекси нобаробарии гендерӣ	раддабандӣ	мавқеи 69 дар байни 155 кишвар	…	х	х	х	х	на поён аз мавқеи 60	на поён аз мавқеи 55	на поён аз мавқеи 50
Индекси рушди гендерӣ	гурӯҳ	гурӯҳи 3-юм дар сатҳи рушд	…	х	х	х	х	гурӯҳи 2-юм дар сатҳи рушд	гурӯҳи 2-юм дар сатҳи рушд	гурӯҳи 2-юм дар сатҳи рушд
Ҳиссаи шуғл дар бахши ғайрирасмӣ	%	40	15,7[3]	15,7[3]	15,7[3]	15,7[3]	15,7[3]	37	35	30

[*)] нишондиҳандаи кӯтоҳмуҳлати рушди иқтисодиёт (НКРИ)

[1)] маълумотҳои пешакӣ

[2)] таҳқиқоти қувваи корӣ-2009

[3)] таҳқиқоти қувваи корӣ-2016

[4)] маълумотҳои дар семоҳа овардашуда аз рӯи ҷамъбасти семоҳа

Замимаи 3. Тағйироти нархҳои миёнаи яклухт (пешниҳод) дар Тоҷикистон (сомонӣ/кг)

	семоҳаи I			семоҳаи II			семоҳаи III			семоҳаи IV		
	2019	**2020**	**2021**	**2019**	**2020**	**2021**	**2019**	**2020**	**2021**	**2019**	**2020**	**2021**
	Картошка											
ВМКБ	-	-	-	4,0	4,0	-	3,12	4,16	4,34	3,25	3,94	4,57
Вилояти Суғд	-	-	1,88	1,62	3,65	2,23	2,48	2,66	1,46	2,63	2,0	2,48
Вилояти Хатлон	2,0	1,6	-	2,15	2,70	2,77	2,07	2,61	2,61	2,23	1,88	1,51
НТҶ	-	-	3,0	1,89	2,74	2,44	2,14	2,54	2,56	2,25	2,91	2,73
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	2,0	1,6	1,9	2,01	2,88	2,58	2,24	2,66	2,0	2,42	3,23	3,54
	Шир											
ВМКБ	4,40	4,97	-	4,24	4,82	5,92	4,44	5,31	6,23	4,60	5,80	6,62
Вилояти Суғд	2,78	2,77	2,4	2,95	2,85	2,62	2,95	2,97	2,55	2,80	2,38	2,52
Вилояти Хатлон	2,91	3,1	2,33	2,88	2,99	2,93	3,00	2,90	2,78	3,02	1,81	1,90
НТҶ	2,94	2,85	3,68	2,97	2,86	3,54	2,73	2,88	3,64	2,66	4,45	3,40
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	2,89	2,9	2,46	2,95	2,95	3,12	2,95	2,96	3,16	2,97	4,25	3,12
	Гандум											
ВМКБ	-	-	-	-	-	-	3,55	3,15	4,78	3,33	3,59	4,83
Вилояти Суғд	2,0	2,42	2,54	2,22	2,96	3,03	2,27	2,74	2,70	2,35	1,76	2,65
Вилояти Хатлон	1,91	2,38	-	2,00	2,20	2,42	2,04	2,30	2,40	2,07	1,60	2,55
НТҶ	1,86	2,31	2,15	1,98	2,41	2,43	2,11	2,55	2,34	1,96	1,80	2,56
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	1,87	2,35	2,26	2,02	2,29	2,55	2,13	2,65	2,56	2,21	1,93	2,64

Замимаи 4. Тағйироти нархҳои миёнаи истеъмолӣ аз рӯи семоҳаҳои солҳои 2019 - 2021 дар Тоҷикистон (сомонӣ/кг)

				семоҳаи I			семоҳаи II			семоҳаи III			семоҳаи IV		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Картошка															
ш. Душанбе	2,79	4,00	3,79	2,33	3,77	4,08	2,88	5,44	3,70	2,99	3,51	3,53	2,95	3,30	3,86
Вилояти Суғд	2,50	4,05	3,67	2,00	3,47	4,23	2,88	5,62	3,87	2,43	3,87	3,02	2,67	3,24	3,57
Вилояти Хатлон	2,52	3,90	3,79	2,05	3,76	4,33	2,22	5,08	3,46	3,04	3,47	3,13	2,78	3,28	3,68
ВМКБ	3,33	4,72	4,62	3,01	3,90	4,70	3,58	6,16	4,73	3,58	4,65	4,64	3,13	4,17	4,42
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	2,78	4,17	3,96	2,35	3,72	4,34	2,89	5,57	3,94	3,01	3,87	3,38	2,88	3,50	3,89
Шир															
ш. Душанбе	4,26	4,67	5,14	4,62	4,75	5,22	3,84	4,50	4,97	4,04	4,59	4,97	4,54	4,84	5,38
Вилояти Суғд	3,10	3,47	3,85	3,00	3,19	3,59	3,22	3,51	3,72	3,0	3,59	4,12	3,19	3,59	3,96
Вилояти Хатлон	3,66	3,88	4,12	3,68	4,14	4,44	3,45	3,59	3,94	3,58	3,66	3,90	3,93	4,14	4,20
ВМКБ	4,55	5,19	5,62	4,28	5,02	5,40	4,28	5,29	5,46	4,61	4,79	5,58	5,02	5,26	6,05
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	3,89	4,30	4,68	3,89	4,27	4,66	3,70	4,22	4,52	3,81	4,16	4,64	4,17	4,46	4,90
Орди навъи якум															
ш. Душанбе	3,87	4,68	4,98	3,66	4,23	4,83	3,69	4,88	4,72	3,84	4,72	4,87	4,27	4,89	5,48
Вилояти Суғд	3,67	4,67	5,00	3,56	4,12	4,79	3,42	4,93	4,74	3,60	4,84	4,87	4,09	4,80	5,60
Вилояти Хатлон	3,88	4,82	5,08	3,72	4,26	5,01	3,75	4,98	4,89	3,83	4,98	4,93	4,23	5,05	5,47
ВМКБ	4,09	5,03	5,57	3,87	4,55	5,28	3,88	5,30	5,18	4,05	5,02	5,24	4,56	5,27	5,79
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	3,88	4,80	5,15	3,70	4,29	4,97	3,69	5,02	4,88	3,83	4,89	4,98	4,29	5,00	5,58
Гандум															
ш. Душанбе	3,48	4,15	4,60	3,50	3,77	4,55	3,50	4,35	4,36	3,28	3,87	4,50	3,63	4,58	4,74
Вилояти Суғд	2,52	3,26	3,86	2,15	2,70	3,48	2,52	3,47	3,53	2,51	3,39	4,37	2,60	3,48	4,08
Вилояти Хатлон	2,57	3,30	3,81	2,47	2,96	3,74	2,90	3,38	3,63	2,47	3,35	4,37	2,77	3,49	3,95
ВМКБ	-	4,91	5,46	-	4,35	5,30	-	4,75	5,37	-	4,91	4,37	-	5,52	5,55
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	2,86	3,90	4,43	2,71	3,45	4,27	2,97	3,99	4,22	2,75	3,88	4,40	3,00	4,27	4,58
Биринҷ															
ш. Душанбе	9,36	8,68	7,65	9,03	8,63	7,52	9,34	8,52	7,50	9,61	9,05	7,80	9,45	8,52	7,79
Вилояти Суғд	9,48	10,54	9,69	7,33	10,11	9,78	9,54	10,91	9,39	10,71	10,89	9,73	10,34	10,24	9,84
Вилояти Хатлон	8,85	9,08	3,33	7,97	9,09	8,47	8,46	9,37	8,50	9,64	9,93	8,36	9,32	7,91	8,00
ВМКБ	12,32	13,25	4,36	11,68	12,40	10,27	12,59	12,85	14,42	12,59	14,00	14,29	12,43	13,76	14,44
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	10,0	10,39	10,00	9,00	10,06	10,01	9,98	10,41	9,95	10,64	10,97	10,05	10,38	10,11	10,01
Шакар															
ш. Душанбе	6,67	7,08	9,03	6,62	6,20	8,82	6,65	6,68	9,15	6,80	6,75	9,0	6,61	8,68	9,13
Вилояти Суғд	6,61	7,28	9,76	6,55	6,34	9,51	6,72	6,75	9,91	6,73	6,97	9,70	6,42	9,06	9,91
Вилояти Хатлон	6,57	7,25	9,24	6,73	6,42	9,27	6,50	6,74	9,61	6,53	6,83	9,03	6,52	9,00	9,06
ВМКБ	7,23	7,96	10,03	7,00	7,46	9,91	6,90	7,31	10,08	7,52	7,42	10,00	7,50	9,64	10,15
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	6,77	7,39	9,51	6,72	6,60	9,38	6,69	6,87	9,69	6,90	7,00	9,43	6,76	9,09	9,56

				семоҳаи I			семоҳаи II			семоҳаи III			семоҳаи IV		
	2019	**2020**	**2021**	**2019**	**2020**	**2021**	**2019**	**2020**	**2021**	**2019**	**2020**	**2021**	**2019**	**2020**	**2021**
Пиёз															
ш.Душанбе	2,29	2,03	1,85	1,63	2,80	1,73	2,67	1,79	1,47	2,59	1,43	1,89	2,25	2,09	2,31
Вилояти Суғд	1,91	1,82	1,50	1,04	2,47	1,59	2,28	1,79	1,22	2,53	1,22	1,42	1,79	1,78	1,76
Вилояти Хатлон	2,30	2,00	1,66	1,58	2,91	1,83	2,67	1,55	1,24	2,74	1,39	1,37	2,21	2,14	2,21
ВМКБ	3,11	2,98	2,76	2,38	3,45	2,84	3,59	3,18	2,45	3,46	2,49	2,65	3,03	2,81	3,10
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	2,40	2,21	1,94	1,66	2,91	2,00	2,80	2,08	1,59	2,83	1,63	1,83	2,32	2,20	2,34
Равғани пахта															
ш.Душанбе	12,49	13,34	20,35	12,50	12,41	17,33	12,33	12,58	21,23	12,53	12,58	22,0	12,60	15,78	20,83
Вилояти Суғд	11,25	13,47	19,79	11,66	10,88	18,65	11,36	12,88	20,08	11,15	12,63	21,07	10,85	17,49	21,24
Вилояти Хатлон	11,13	12,47	20,58	11,13	11,27	17,48	11,05	11,60	21,20	11,18	11,73	21,78	11,16	15,29	21,84
ВМКБ	13,03	14,44	22,35	13,00	13,10	18,65	12,76	13,56	22,12	13,01	14,47	24,01	13,34	16,61	24,61
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	11,98	13,43	20,77	12,07	11,92	18,03	11,88	12,65	21,16	11,97	12,85	22,21	11,99	16,29	22,14
Гӯшти гусфанд															
ш.Душанбе	46,57	53,09	65,51	40,48	52,12	56,83	43,96	52,43	64,12	49,98	53,07	69,27	51,87	54,73	72,82
Вилояти Суғд	47,29	56,40	66,92	42,05	53,63	60,99	45,02	55,67	65,77	49,97	57,06	69,68	52,05	59,22	71,55
Вилояти Хатлон	44,73	51,90	64,16	41,09	50,27	56,48	43,09	51,17	65,52	45,49	52,93	67,42	49,24	53,21	68,53
ВМКБ	38,33	45,65	54,51	36,00	43,94	49,27	37,33	45,45	51,71	39,66	46,00	57,98	40,31	47,21	59,09
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	44,23	51,76	62,77	39,90	49,99	55,89	42,36	51,18	61,78	46,27	52,27	66,09	48,37	53,59	68,00
Гӯшти гов															
ш.Душанбе	46,55	52,43	59,92	40,42	51,17	53,67	43,82	52,06	60,68	50,51	52,93	59,13	51,45	53,56	63,00
Вилояти Суғд	44,22	49,82	58,92	39,66	48,29	55,41	42,06	48,96	56,61	46,94	49,88	56,70	48,21	52,14	65,06
Вилояти Хатлон	44,28	50,83	59,03	38,58	49,88	52,87	42,24	50,27	58,83	47,30	51,41	57,68	48,99	51,75	63,54
ВМКБ	37,20	44,85	52,83	34,84	42,79	47,91	37,00	45,12	51,70	38,00	45,45	52,15	38,98	46,06	56,02
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	43,06	49,48	57,67	38,37	48,03	51,96	41,28	49,10	56,96	45,69	49,92	56,42	46,91	50,88	61,90
Гӯшти мурғ															
ш. Душанбе	25,18	24,05	26,76	25,63	24,78	24,0	23,82	23,30	26,17	24,98	23,97	27,71	26,28	24,14	29,17
Вилояти Суғд	22,95	23,54	25,40	22,92	23,06	27,76	22,06	23,10	25,24	23,75	23,95	25,24	23,05	24,06	27,35
Вилояти Хатлон	22,53	21,70	23,37	25,00	21,74	29,0	21,58	20,80	23,67	21,74	21,60	23,37	21,74	22,67	23,43
ВМКБ	28,59	29,26	32,24	28,51	29,18	29,45	28,51	29,55	30,96	28,51	29,00	31,81	28,84	29,30	32,75
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	24,81	24,64	26,69	25,52	24,69	25,05	23,99	24,19	26,51	24,74	24,63	27,03	24,98	25,04	28,17
Тухм 10 дона															
ш. Душанбе	8,69	9,16	10,16	8,79	8,45	10,90	8,41	9,18	10,90	8,31	8,31	9,33	9,23	10,72	9,51
Вилояти Суғд	7,28	8,83	10,31	7,92	7,97	11,39	7,79	8,72	10,56	7,40	7,41	9,51	8,42	10,74	9,76
Вилояти Хатлон	8,18	8,96	10,36	8,25	8,61	11,56	8,08	8,85	10,95	7,73	7,93	9,50	8,68	10,43	9,41
ВМКБ	9,32	10,25	11,95	9,42	9,83	12,06	9,59	9,88	12,39	9,17	9,70	11,60	9,09	11,57	11,74
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	8,52	9,30	10,69	8,59	8,71	11,48	8,47	9,16	11,20	8,15	8,46	9,99	8,86	10,86	10,10

Замимаи 5. Харочоти пулии хонаводаҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (аз рӯи маълумоти тадқиқоти интихобии хонаводаҳо)

	соли 2020						соли 2021					
	ба як узви хонавода дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:		ба як узви хона-вода дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:		ба як узви хона-вода дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:		ба як узви хона вода дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:	
		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот
Харочоти пулӣ	**633,61**	**732,54**	**572,16**	**100**	**100**	**100**	**781,80**	**908,47**	**700,70**	**100**	**100**	**100**
аз он ҷумла:												
Харочоти истеъмолӣ	**631,05**	**730,01**	**569,58**	**99,6**	**99,7**	**99,5**	**777,64**	**904,76**	**696,41**	**99,5**	**99,6**	**99,4**
аз он ҷумла:												
барои хӯрок	391,45	481,44	335,56	61,8	65,7	58,6	380,84	444,88	339,92	48,7	49,0	48,5
барои хариди молҳои ғайриозуқа	170,06	163,82	173,94	26,8	22,4	30,4	212,70	236,19	197,68	27,2	26,0	28,2
аз он ҷумла:												
либос, пойафзол, газвор	51,90	56,57	49,01	8,2	7,7	8,6	74,62	93,09	62,83	9,6	10,3	9,0
мебел ва ашёи фарҳангию маишӣ	5,57	5,64	5,53	0,9	0,8	0,10	15,80	26,26	9,12	2,0	2,9	1,3
доруворӣ, асбобу анҷоми тиббӣ	12,46	15,13	10,80	2,0	2,1	1,9	8,95	12,57	6,64	1,1	1,4	0,1
маводҳои сохтмонӣ	5,43	2,76	7,09	0,9	0,4	1,2	9,16	4,54	12,12	1,2	0,5	1,7
сӯзишворӣ	25,76	11,73	34,45	4,1	1,6	6,0	26,93	15,79	34,06	3,5	1,7	4,9
барои хариди маснуоти тамоку	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
барои хариди машрубот	1,19	1,24	1,15	0,2	0,2	0,2	0,73	0,62	0,80	0,1	0,1	0,1
пардохти хизматрасонии шахсӣ	68,34	83,50	58,93	10,8	11,4	10,3	172,15	212,44	146,40	22,1	23,5	21,0
аз он ҷумла:												
хизмати маишӣ	28,17	38,79	21,58	4,4	5,3	3,8	34,26	45,35	27,19	4,4	5,0	3,9
аз он ҷумла:												
пардохти хизмати коммуналӣ	23,10	31,89	17,65	3,6	4,3	3,1	25,18	35,74	18,44	3,2	3,9	2,6
аз он ҷумла:												

	соли 2020						соли 2021					
	ба як узви хонавода дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:		ба як узви хона-вода дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:		ба як узви хона-вода дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:		ба як узви хона вода дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:	
		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот
-манзилгоҳ	5,01	3,79	5,76	0,8	0,5	1,0	5,18	4,25	5,77	0,7	0,5	0,8
-хизмати коммуналӣ	4,29	7,84	2,10	0,7	1,1	0,4	4,30	8,45	1,65	0,5	0,9	0,2
-қувваи барқ	13,80	20,25	9,80	2,2	2,8	1,7	15,69	23,02	11,02	2,0	2,5	1,6
аз он ҷумла барои дӯхту таъмири либосу пойафзол	1,07	1,34	0,91	0,2	0,2	0,2	1,47	2,03	1,11	0,2	0,2	0,2
хизмати фарҳангию маърифатӣ	0,02	0,04	0,01	0,003	0,005	0,002	0,11	0,27	0,01	0,01	0,03	0,001
пардохт барои таҳсил	2,61	4,00	1,74	0,4	0,5	0,3	3,60	6,80	1,56	0,5	0,7	0,2
пардохт барои ёрии тиббӣ	7,68	8,14	7,39	1,2	1,1	1,3	7,96	9,86	6,74	1,0	1,1	0,1
пардохт барои санаторияю муолиҷа, инчунин истироҳат	0,48	0,80	0,28	0,1	0,1	0,05	0,50	0,41	0,56	0,1	0,04	0,08
пардохти хизмати нақлиёт	4,72	4,66	4,75	0,7	0,6	0,8	10,97	9,16	12,12	1,4	1,0	1,7
пардохти хизмати алоқа	9,80	12,68	8,02	1,5	1,7	1,4	12,31	15,83	10,06	1,6	1,7	1,4
пардохти хизмати соҳаи ҳуқуқ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Андозҳо ва дигар пардохтҳо	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Дигар хароҷот	**2,56**	**2,53**	**2,58**	**0,4**	**0,3**	**0,5**	**4,16**	**3,71**	**4,29**	**0,5**	**0,4**	**0,6**

Тақсимоти хонаводаҳо ва аҳолии онҳо аз рӯи андозаи ҳисоби миёнаи харочоти истеъмолӣ дар сли 2021 (аз рӯи маълумоти тадқиқоти интихобии хонаводаҳо, ба ҳисоби фоиз)

№		Шумораи хонаводаҳои тадқиқшуда	Аҳолии онҳо	Хонаводаҳое, ки иборат аст аз:					к□дакони дар синни то 16-сола			
				1 нафар	2 нафар	3 нафар	4 нафар	5 нафар ва зиёд	1 фарзанд	2 фарзанд	3 фарзанд	4 фарзанд ва бештар
1.	**Ҳамагӣ**	3000	16680	56	193	304	478	1969	643	731	503	428
	аз он ҷумла											
2.	10% аҳолии камбизоаттарин 1 децил	300	1440	17	33	37	46	167	73	69	41	31
3.	2 децил	300	1547	8	21	32	53	186	67	86	46	33
4.	3 децил	300	1511	9	25	41	56	169	61	68	55	28
5.	4 децил	300	1593	3	23	38	50	186	63	84	43	51
6.	4 децил	300	1667	7	21	25	44	203	72	63	46	47
7.	6 децил	300	1671	3	18	28	54	197	55	78	50	42
8.	7 децил	300	1685	4	18	31	51	196	62	73	54	36
9.	8 децил	300	1843	4	13	24	40	219	61	63	58	54
10.	9 децил	300	1787	1	12	24	41	222	65	74	57	50
11.	10% аҳолии сербизоаттарин 10 децил	300	1936	0	9	24	43	224	64	73	53	56

Замимаи 6. Истеъмоли хӯрокворӣ ба ҳисоби миёна ба ҳар узви хонаводаҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон (аз рӯи маълумоти тадқиқоти интихобии хонаводаҳо)

(дар як моҳ; кг)

	соли 2020			соли 2021		
	Ҳамагӣ	аз он ҷумла:		Ҳамагӣ	аз он ҷумла:	
		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот
Маҳсулоти нонӣ	13,78	13,99	13,62	13,54	13,68	13,43
Картошка	3,42	3,50	3,35	3,43	3,30	3,54
Сабзавоту полизӣ	11,43	11,76	11,18	10,51	10,66	10,40
Мева ва буттамева, хушкмева	2,55	2,87	2,31	3,20	3,11	3,27
Қанд ва маҳсулоти қаннодӣ	1,63	1,62	1,63	1,46	1,48	1,44
Гӯшт ва маҳсулоти гӯштӣ	2,34	2,93	1,89	2,20	2,54	1,94
Моҳӣ ва маҳсулоти моҳӣ	0,17	0,20	0,14	0,13	0,15	0,11
Шир ва маҳсулоти ширӣ	5,27	5,24	5,30	4,57	3,89	5,09
Тухм, (дона)	13	15	12	14	15	13
Равғани растанӣ ва маргарин	1,69	1,74	1,67	1,55	1,69	1,45

БУЛЛЕТЕНИ ИТТИЛООТӢ ДАР БОРАИ БЕХАТАРИИ ОЗУҚАВОРӢ ВА КАМБИЗОАТӢ

/дар зери таҳрири - Директори
Агентии омори назди Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон - Ҳасанзода Г.К.
734025 Тоҷикистон ш.Душанбе, кӯчаи Бохтар 17

Фармоиши №_____

Адади нашр 75 нусха

Ба чоп супурда шуд «28» апрели соли 2022

Раёсати табъу нашри таъҷилӣ МД МКҲ -ии

Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

АГЕНТИИ ОМОРИ НАЗДИ ПРЕЗИДЕНТИ Ҷ.Т., 2022